

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ישראל פת

תובעים

1. אירית מואטי
 2. איציק מואטי
- ע"י ב"כ עוה"ד עדינה שמיר

נגד

נתבעים

1. רונן אסרף
 2. משה בואזיזה
 3. אברהם סלמה
 4. אברהם (בבר) זרד
 5. רוני לבן
 6. אברהם יפרח
 7. דוד אדרי
 8. עמותת בית הכנסת הספרדי ח.פ. 580349801
- ע"י ב"כ עוה"ד גד שהרבני

פסק דין

רקע כללי וסקירת טענות הצדדים בקליפת אגוז

1. עניינה של התביעה שלפניי היא בעתירת התובעים, בני זוג, שבנם המנוח נרצח בנסיבות טרגיות, לחיובם של הנתבעים 1-7, חברי וועד עמותת בית כנסת "היובל הספרדי", הנתבעת 8 (להלן: **העמותה**) והעמותה עצמה, בפיצוי התובעים, בגין טענה להפרת הסכם התקשרות בעל פה בינם לבין התובעים, שעניינו בבניית מבנה חדש לבית כנסת עבור העמותה (להלן: **בית הכנסת**), לשם הנצחת שמו של בנם של התובעים במסגרת המבנה החדש של בית הכנסת.

2. בנם של התובעים - אורגיל מואטי ז"ל (להלן: **המנוח**), נרצח באירוע טרגי בדמי ימיו, ביום 6.5.2012 (ר' למשל: עמ' 10, ש' 1-4 לפר' הדיון מיום 29.12.22), והתובעים ביקשו להנציח את שמו במסגרת מבנה חדש של בית הכנסת, שאמור היה להיבנות עבור העמותה, על מגרש שהעירייה הקצתה עבור העמותה. זאת, חלף מקום משכנו הוותיק של בית הכנסת, במקלט של פיקוד העורף.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

3. במסגרת התביעה נטען, כי **הנתבעים פעלו ברשלנות, תוך הפרת חובה חקוקה – קבלת דבר במרמה או תחבולה מכוח חוק העונשין, ותוך עשיית עושר ולא במשפט, והכשילו, למעשה, את פרויקט בניית המבנה החדש לבית הכנסת (להלן: הפרויקט).**

4. לטענת התובעים, מונה התובע 2 (להלן: **התובע**) כנציג העמותה לצורך קידום הפרויקט, ובניית מבנה חדש לבית הכנסת על גבי מגרש שהוקצה לשם כך ע"י עיריית רחובות (להלן: **המגרש והעירייה**, בהתאמה). בהתאם להסכמת הצדדים ולתכנית שהותוותה על ידם היה אמור המבנה החדש של בית הכנסת להיקרא על שם המנוח. התובע קיבל ייפוי כח מיו"ר העמותה לשעבר לטפל בקידום הפרויקט מול הרשויות השונות. לטענת התובעים, חרף ההסכמות בין הצדדים, ובשל חוסר מעש מכוון מטעם הנתבעים, ולמצער, בשל מחדליהם, נלקח המגרש מהעמותה ע"י העירייה, הוקצה לעמותה אחרת (עמותת "עטרת מרדכי"), וכך נגוז פרויקט בניית המבנה החדש לבית הכנסת. עוד נטען, כי מרבית כספי העמותה נתרמו לה לצורך בניית בית הכנסת על שם המנוח, מתוך כוונת התורמים ליעד התרומות לשם מטרה זו, כאשר בעטייה של ההתנהלות הרשלנית של הנתבעים החזירה העירייה בסופו של דבר את המגרש לידיה והקצתה אותו לעמותה אחרת, כאמור.

5. עוד טוענים התובעים כי הנתבע 1, יו"ר העמותה, מר רונן אסרף (להלן: **אסרף**), אסף כספים מקופות צדקה על שם המנוח, שפוזרו ברחבי העיר רחובות, בגפו ובלא ליווי או יידוע של מי מחברי וועד העמותה, ודיווח על סכום כספי שנאסף מבלי שניתן לאמתו. כן נטען כי אסרף החליט על דעת עצמו בלבד, בלא קיום אסיפה כללית של העמותה ובלא הסכמת כלל חברי הוועד, לשפץ את המבנה של בית הכנסת במקלט שבמשכנו הישן, תוך שהוא פועל כקבלן ומשתלט במרמה על בית הכנסת. משכך, פעל אסרף תוך ניגוד עניינים מובהק, **וגבה את שכרו מכספי קופת העמותה, תוך שהוא גוזל כספים מכספי התרומות בקופות הצדקה** שיועדו להנצחת המנוח בבית הכנסת. כן נטען כי אסרף הציג מצג שווא בפני הקהילה והוועד שלפיו הכספים נתרמים לשם הנצחת המנוח, כאשר הלכה למעשה שלשל כספים אלה לכיסו. בהקשר זה נטען בתצהירו של התובע כי אסרף התעשר מכספי העמותה.

6. מאידך גיסא, טוענים הנתבעים, כי בין הצדדים לא נכרת כל חוזה לא בכתב ולא בעל פה, ואף לא נטען כי היו יחסים מיוחדים בין הצדדים. זאת ועוד, התובעים לא הצביעו על עילת תביעה, ולו לכאורית, כנגד הנתבעים. יתירה מכך, התובעים מסתמכים על ייפוי כח (שאליו אתייחס בהמשך), שאיננו ייפוי כח במובנו המשפטי, איננו חתום ואין לו כל תוקף. למעשה, מעולם לא נכרתה כל התקשרות בין הצדדים, וגם ייפוי הכח לא מהווה כל אינדיקציה ביחס להתקשרות. לא זו אף זו, הנתבעים 6-7 כלל אינם נמנים על חברי וועד העמותה, וגם הנתבעים 1-5, המכהנים כחברי וועד, קיבלו החלטות במסגרת תפקידם ובשם העמותה. כן

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

טוענים הנתבעים כי התובעים לא המציאו פירוט של טענותיהם לעולת הרשלנות, וזאת, בניגוד להלכה הפסוקה. לבסוף, טענו הנתבעים, במסגרת כתב ההגנה הראשון שהוגש על דם, כי למעשה לתובעים טענות כלפי העמותה עצמה ולא היה מקום להגיש כתב תביעה כנגד חברי וועד העמותה חלף העמותה, שזכרה לא הובא כלל בכתב התביעה הראשון.

7. התובעים הגישו כתב תשובה לכתב הגנה, שבמסגרתו פורטו נסיבות הירצחו של בנם המנוח, וכן פירוט של עגמת הנפש שנגרמה לתובעים, לטענתם, בשל התנהלות הנתבעים. כל זאת, תוך ביקורת על קביעת הנתבעים בכתב ההגנה מטעמם כי התובעים מנסים בתביעתם להתעשר באופן לא ראוי מפטירתו המצערת של בנם המנוח. לדברי התובעים (בסעי' 8 לכתב התשובה) הם הגישו "כתב תביעה ענייני בשל מעשים מחפירים וחמורים ביותר, מבזים שקריים ודיבתיים, ...". בסעי' 14 לכתב התשובה מבהירים התובעים כי תביעתם מוגשת כנגד כלל הנתבעים, ואל להם לנתבעים להתאמץ ולנער חוצנם ממעשיהם ולהשליכם על העמותה. לגופו של עניין, טוענים התובעים (בסעי' 16(א) לכתב התשובה) כי הוסכם והוחלט פה אחד ע"י כל חברי הקהילה, להנציח את שמו של המנוח על בית הכנסת, וזאת, לאחר תמיכתו של רב הקהילה, הרב דוד מרציאנו (להלן: **הרב מרציאנו**). יוער כבר כעת כי התובעים אינם מבהירים מהו המועד שבו התרחשה הצבעה זו והיכן מופיע התייעוד להצבעה הנ"ל. כן מציינים התובעים (בסעי' 16(ב)) כי הובהר לתובעים כי ההנצחה כרוכה בהתחייבות לתרומה בסך של 200,000 ₪. עוד סוכם (בסעי' 16(ג)) כי כל מתפלל יתרום סך של 18 ₪ לחודש בהוראת קבע למשך 5 שנים, לטובת בניית בית הכנסת והנצחת שמו של המנוח. לטענת התובעים, 15 מתפללים תרמו סכום זה בהוראת קבע וסכום זה היה אמור להיאסף בקופת בית הכנסת. בהמשך כתב התשובה מפורט כי הוקמה קבוצת ווטסאפ של חברי הוועד ושל התובע לשם קידום הפרויקט מול אנשי המקצוע. כן טוענים התובעים כי עצם מסירת יפוי הכח בידי התובע, כאשר מעולם לא נטען כי יפוי כח זה נשלל, יש בו כדי להעיד כאלף עדים על ההסכמות מולו, וממילא כל הטענות בדבר העדר התקשרות דינן להיגנז. לבסוף נטען (בסעי' 16(ט)) כי אסרף אסף, לטענתו, במסגרת קופות הצדקה סך של 3,576 ₪, כאשר לפי חישוב ממעיט ניתן לשער כי בקופות היו סכומים גבוהים הרבה באופן משמעותי, באופן שמרמז לנטילת כספים שלא כדין ע"י אסרף.

רקע דיוני

8. עם פתיחת ההליך הוגשה התביעה כנגד הנתבעים 1-7 בלבד ולא כנגד העמותה. מייד לאחר הגשת התביעה (עובר להגשת כתב הגנה) הגישו הנתבעים 1-7 בקשה לסילוק על הסף של התביעה כנגדם, כשבין היתר, טענו כי ככל שיש מקום בכלל להגשת התביעה הרי שהיא

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

צורך להגישה כנגד העמותה ולא כנגד אורגניה. זאת, במיוחד, כאשר לא פורטו הטענות הקונקרטיות כלפי הנתבעים 1-7, בהתאם לדרישת ההלכה הפסוקה. בהחלטתי מיום 3.10.20 הוריתי על דחיית הבקשה לסילוק על הסף, כאשר קבעתי ביחס להוצאות ההליך שאלו יישקלו בסופו של ההליך בכפוף לתוצאת פסק הדין. ביום 11.11.20 הוגש כתב הגנה מטעם הנתבעים. ביום 24.11.20 הגישו התובעים, כאמור, כתב תשובה לכתב ההגנה.

9. במסגרת דיון קדם המשפט הראשון מיום 26.5.21 עלתה שוב טענת ב"כ הנתבעים, שלפיה לא היה מקום להעלות טענות כלפי יחיד הנתבעים, כאשר הטענה העיקרית מופנית כלפי העמותה. ב"כ התובעים השיבה על עניין זה בפרוטוקול הדיון. בהחלטתי מאותו מועד קבעתי כי ככל שתוגש בקשה לתיקון כתב התביעה איעתר לה בחיוב. נוכח המלצתי ובשים לב לטענות הנתבעים 1-7, כאמור, הוגשה בקשת ב"כ התובעים לתקן את כתב התביעה באופן שבו תצורף העמותה כנתבעת נוספת בהליך. בהחלטתי מיום 12.8.21 אפשרתי לתובעים להגיש כתב תביעה מתוקן, בכפוף לתשלום הוצאות הבקשה ותיקון כתב התביעה. כתב התביעה המתוקן הוגש ביום 19.8.21 וכתב ההגנה המתוקן הוגש ביום 14.11.21.

10. במסגרת ההליך הוגשו תצהירים רבים וזומנו עדים רבים: מצד התובעים הוגשו תצהיריהם של התובעים עצמם, וכן של העדים הבאים: מר שרון כחלון, מתפלל לשעבר בבית הכנסת; שמוליק אדוארד, יזם בתחום הבנייה ומחותן של התובעים (להלן: **אדוארד**); אלן גבאי, יו"ר לשעבר של העמותה (להלן: **גבאי**); רפי שטרית, מתפלל בבית הכנסת וחבר קרוב של התובע; ודן תורגימן, חבר של המנוח, שקיבל קופת צדקה לצרכי התרמה לבניין בית הכנסת. כן התבקש זימונם של הרב מרציאנו, פנחס מכלוף וענר שרעבי, שלא הגישו תצהירי ע"ר, אולם התייצבו להעיד מטעם התובעים, ובסה"כ: **10 עדים**. מקצת מתצהירי התובעים צורפו כבר במסגרת כתב התביעה המתוקן.

11. מצד הנתבעים הוגשו תצהירי ע"ר של הנתבעים 1-7. כן הוגש תצהיר ע"ר של הרב יגאל אבן דנאן, רב עמותת "עטרת מרדכי", שפעל לקבלת שטח המגרש שהוקצה מלכתחילה לעמותה דנאן, לידי עמותת "עטרת מרדכי", ובסה"כ: **8 עדים**.

12. יוער כי במהלך הדיונים בתיק ניסיתי לקדם הסכם פשרה, כאשר במסגרת ישיבת קדם המשפט מיום 26.5.21 הצעתי כי מבנה בית הכנסת השוכן במקלט ייקרא "משכן יעקב אורגיל" כדרישת התובעים, חלף השם "היובל הספרדי", אולם הבהרתי כי **סוגיית שינוי שם העמותה נותרה במחלוקת בין הצדדים** (עמ' 4, ש' 8-11 לפר'). גם בתחילת דיון קדם המשפט מיום 22.12.21 קיימתי דיון מחוץ לפרוטוקול במטרה לנסות ולגשר על המחלוקות בין הצדדים, אולם, לצערי הרב, ללא הצלחה. כמו כן, במסגרת הדיון מיום 15.12.22, שהיה

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

קבוע לשמיעת ראיות, אף ניסחתי בהסכמת הצדדים וב"כ טיוטת פשרה (עמ' 5-6 לפרי'), אולם בסופו של דבר לא ניתנה הסכמת שני הצדדים לטיוטה הנ"ל. דיון ההוכחות נדחה לשני מועדים נוספים. בהקשר זה אציין כי מאחר שמדובר בנסיונות פשרה הרי שאין מקום להקיש מהם על עמדת הצדדים במהלך השיח ביניהם עובר להגשת התביעה, ומשכך, אינני מקבל את האמור בתחילת עמ' 2 לסיכומי התשובה של התובעים.

13. בשולי הדברים יוער כי ב"כ התובעים הגישה סיכומים בכתב מטעמה בהיקף כפול מהיקף העמודים שעליו הוריתי מלכתחילה, בצירוף כ-100 עמודי נספחים. בפתח הסיכומים טענה ב"כ של התובעים, בשם התובעים עצמם, כי אלו חשים כי לכל אורך המשפט נותן המותב אמפטית יתר לב"כ הנתבעים, עקב ייחוסו כבנו של הרב המקובל שהרבני זצ"ל. כל זאת, לצד האזכור של נסיונות המותב להוביל לפשרה לשינוי שם בית הכנסת במקום משכנו, במקלט. בהחלטתי מיום 13.4.23 קבעתי כי יש להגיש סיכומים אלו מחדש כאשר על אלו לעמוד בהוראות החלטתי שלעניין. כן הוספתי כי אני רואה בחומרה את טענת התובעים באשר לאמפטית היתר לב"כ הנתבעים, תוך שהבהרתי כי לאורך כל הדרך השתדלתי לנהוג ללא משוא פנים חלילה, כאשר בנסיבות המקרה המיוחד של התובעים השתדלתי להביע אמפטיה דווקא כלפיהם. מכל מקום הבהרתי כי מעולם לא פגשתי את הרב שהרבני, לא הכרתיו, לא קראתי את כתביו (ככל שקיימים כאלו), לא הכרתי את בנו, ב"כ הנתבעים (עובר להליך דנא), אינני מכיר את שמו הפרטי של הרב, ולא ברור לי מניין שואבים התובעים את טענתם. אעיר כעת כי דומה כי טענה זו עלתה לראשונה לאחר שבתום שמיעת ראיות הצדדים חיוויתי דעתי כי אני רואה קושי בתביעת התובעים דנא.

14. יוער כבר כעת כי דיון ההוכחות מיום 29.12.22 התנהל באולם מוקלט במסגרת פיילוט מטעם הנהלת בתי המשפט. תמלול ההקלטה נושא מספור עצמאי 1-90. לעומת זאת, דיון ההוכחות מיום 5.1.23 הוקלט ותומלל באמצעות חברה חיצונית והוא נושא מספור 9-49. במסגרת הציטוטים או האזכורים בהמשך הילוכו של פסק דין אתייחס בנפרד לשני דיוני ההוכחות בהתאם לאמור.

דיון והכרעה

15. אקדים אחרית לראשית ואומר כי לאחר ששמעתי את כלל העדים בתיק, התעמקתי בראיות שהוצגו לפניי, ובכלל זה, בכלל התכתובות שלעניין, ועיינתי בסיכומי ב"כ הצדדים, נחה דעתי כי דינה של התביעה להידחות. זאת, לאחר שמצאתי כי מעולם לא נכרת כל הסכם בין הצדדים. התובע היה מודע לכך שהנתבעים סירבו לכרות עמו הסכם ואף הביע מורת רוחו מהחלטתם בעניין. משכך, סבורני כי לא היה מקום להגשת התביעה מלכתחילה.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

עובדות שאינן שנויות במחלוקת

16. המגרש הוקצה לעמותה שנים רבות לפני שהתובע הגיע להתפלל בבית הכנסת. לטענת אסרף (בסעי' 5 לתצהירו) המגרש הוקצה כבר בשנת 2008, והוחזר לעירייה בחלוף כ-10 שנים ממועד הקצאתו. התובע עצמו מודה כי הגיע להתפלל בבית הכנסת בסביבות חודש יולי 2012 (עמ' 9, ש' 37 לפרי' הדיון מיום 29.12.22), כלומר, לאחר שהמגרש כבר הוקצה לעמותה.

17. בשולי עניין זה יוער כי במסגרת פרוטוקולים של וועד העמותה משנת 2014 נקבעו אבני דרך ביחס להקמת בית הכנסת. הפרוטוקולים צורפו כמוצג נ/1 בתיקית המוצגים. הפרוטוקולים נושאים לוגו של בית הכנסת היובל הספרדי ומספר עמותה, כפי שזה מופיע בפנקסי רשם העמותות, ומעידים על עצמם כי הם משקפים ישיבה של וועד העמותה.

18. הפרוטוקול הראשון שהוצג בפניי הוא פרוטוקול ישיבה מיום כ"ג בחשוון תשע"ד (26.10.13), המוגדר כישיבת וועד מס' 1. בפרי' יש התייחסות להחלפת יו"ר וועד בית הכנסת: גבאי החליף את דוד פרץ בכהונתו כיו"ר הוועד. החותמים המורשים הם גבאי וכן דוד אדרי, גובר בית הכנסת. במסגרת פרי' זה הוקמה **וועדה לקידום בניית בית הכנסת החדש**, שתנוהל ע"י יעקב עשור. **פרי' זה נחתם ע"י כלל המשתתפים**. יודגש שוב כי התובע לא השתתף בכלל הישיבות שלעניין, הגם שלדבריו הצטרף לקהילת בית הכנסת בשלב זה.

19. הפרוטוקול השני שהוצג בפניי הוא פרי' ישיבה מיום ד' באייר תשע"ד (31.7.14). יוער כבר כעת כי התאריך העברי איננו תואם את התאריך הלועזי. יש לשער כי התאריך העברי הוא ד' באב תשע"ד, וזאת, נוכח התאריך הלועזי ובשים לב לסוגיות שעלו במסגרת הפרוטוקול עצמו, כ"הכנה לימים הנוראים". בסעי' 5 לאותו פרוטוקול נקבע כי הוחלט לגייס מכל משפחה (בית אב) תרומה בסך של 5,000 ₪, וזאת, לצורך **התנעת בניית בית כנסת חדש**. בישיבה זו נכחו ה"ה גבאי, דוד אדרי, פינחס מכלוף, יעקב עשור ואברהם סלמה. כן נכתב כי אף לא אחד מחברי הוועד נעדר מהישיבה. יודגש כי באותו דיון לא השתתף התובע, הגם שלדבריו, הוא הצטרף לקהילת בית הכנסת בחודש יולי 2012. כלומר: **התובע היה חבר בקהילה במועד הישיבה ובכל זאת לא השתתף באותה ישיבה**.

20. פרי' הישיבה מיום י"ח באב תשע"ד (14.8.14) משקף ישיבה שבה השתתפו אותם החברים שהשתתפו בישיבה הקודמת, בצירוף רב בית הכנסת, הרב דוד מרציאנו, כאשר אברהם סלמה נעדר מהישיבה. פרוטוקול זה איננו עוסק בהקמת בית הכנסת.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

21. עולה מן המקובץ עד כה כי התובע לא היה שותף בסוד העניינים בתחילת "הנעת" הליך בניית בית הכנסת, בשלהי שנת 2013 ובשנת 2014, הגם שבאותו שלב (והחל מחודש יולי 2012) כבר נמנה על מתפללי בית הכנסת.

22. מסמך רלוונטי נוסף, שעל קיומו אין כל חולק, הוא מסמך ביטול הקצאת המגרש, שנחתם ביום שלישי, ב' בשבט תש"פ (28.1.20) ע"י חברי העמותה, כשבין היתר חתומים על המסמך, רונן אסרף, רוני לבן, ואברהם סלמה (להלן: **מסמך ביטול ההקצאה**). מסמך זה צורף בשולי תצהירי ע"ר של הנתבעים. במסגרת מסמך זה מודים חברי העמותה לראש העירייה, מר רחמים מלול, על הקצאת המגרש לפני כעשור, ומבקשים להעביר אותו לידי עמותת "עטרת מרדכי". במהלך הדיון לפניי עלה כי העירייה ממילא ביטלה את ההקצאה בחלוף השנים, והבקשה להעביר את הקצאת המגרש לידי עמותת "עטרת מרדכי" נעשתה בתיאום עם הרב יגאל אבן דנאן, רב העמותה הנ"ל; אולם על כך בהמשך הילוכנו.

23. אין כל חולק שהודפסו מדבקות לקופות הצדקה המיועדות לתרומה לבית כנסת ע"ש המנוח, כמו גם קבלות, שלא לפי סעי' 46(א) לפקודת מס הכנסה. אלו צורפו כנספח 5 לכתב התביעה.

24. כמו כן, אין חולק שנערכו שיפוצים במבנה הישן של בית הכנסת, במקלט. ר' צילום בנספח 6 לכתב התביעה. דא עקא שלא ברור מתי אלו נערכו.

25. ביום 8.2.20 נשלח מכתב התראה מטעם התובעים באמצעות ב"כ, לאסרף, ובמסגרתו טענות המופנות בעיקר כלפי אסרף עצמו ושעניינן בהחזרת המגרש לידי העירייה, כמו גם איסוף קופות הצדקה ע"י אסרף. בסעי' 15 למכתב ההתראה נאמר שאסרף הוא זה שהסית את חברי הוועד כנגד התובע, הכפיש את שמו ולא בחל בכל דרך על מנת לטרפד את המטרה הנעלה של הקדשת בית הכנסת על שם המנוח, תוך כדי שהוא ציין כי כל החברים מתנגדים להחלפת שם העמותה. עוד מלין התובע במכתב ההתראה כי אסרף החליט על דעת עצמו לבצע שיפוצים בבית הכנסת, כאשר הוא, כיו"ר העמותה, מתפקד כקבלן תוך ניגוד עניינים, ומקבל את שכרו מקופת בית הכנסת, כאשר זו מתבססת על הכספים שנאספו עבור הקמת בית הכנסת על שם המנוח. כן נטען כי אסרף פועל בניגוד לחוק העמותות. לבסוף נדרש אסרף לעצור את עבודת השיפוצים לאלתר ולכנס אסיפה כללית שעניינה שינוי שם בית הכנסת ורישומו אצל רשם העמותות על שם המנוח.

ייפוי הכח

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

26. התובע קיבל מיו"ר העמותה לשעבר, אלן גבאי (להלן: **גבאי**) ייפוי כח לפעול כאחראי וכנציג מטעם העמותה בכל הקשור לבניית מבנה חדש לבית הכנסת, בהתאם להקצאת מגרש שכבר בוצעה ע"י העירייה (להלן: **ייפוי הכח**). ייפוי הכח הוא מיום כ"ז בתמוז תשע"ח (10.7.18). ייפוי הכח שצורף לכתב התביעה הראשון איננו חתום. יוער כי לאחר שבכתב ההגנה נטען כי ייפוי הכח איננו חתום, צורף לכתב התביעה המתוקן ייפוי כח זהה, החתום ע"י גבאי. במסגרת ייפוי הכח מייפה העמותה את כוחו של התובע לפעול מול כל רשות או משרד, ממשלתי, פרטי או מוניציפלי, בכל הקשור לענייני בית הכנסת. כן מסמיכה העמותה את התובע לנהל מו"מ בשם הקהילה לשם הקמת בית כנסת. עוד מוסמך התובע לחתום על כל מסמך בעניין, בהתאם לשיקול דעתו. כן מוגדר התובע כנציג המוסמך מול האדריכל ורואה החשבון וכן מול אנשי המקצוע. עוד מוגדר התובע כאיש הקשר היחיד מול קבלן הבניה, חברת "תמר", שבשליטת מחותנו, אדוארד. עוד נקבע כי התובע אחראי על גיוס הכספים לטובת הפרויקט. לבסוף נכתב כי מסמך זה הוא **ללא הגבלת זמן**. יוער כי לא מצאתי כל החלטה של העמותה המסמיכה את גבאי לחתום על ייפוי הכח. מכל מקום, אין לראות בייפוי הכח משום הסכמה של העמותה לקריאת שם בית הכנסת החדש על שם המנוח, ואף לא נטען כך. זאת ועוד: במהלך חקירתו הנגדית של התובע התברר כי ייפוי הכח ניתן לו ע"י גבאי, כשזה כבר לא כיהן בתפקיד יו"ר העמותה, ועם זאת, העמותה המשיכה לראות בו כמייצגה מול הרשויות השונות, חרף העובדה שלא הסמיכה אותו בייפוי כח בתוקף. אתייחס לכך בהמשך הילוכי.

27. התובע טוען, הן בכתב התביעה והן בתצהיר מטעמו כי עסק שנים רבות בפרויקט, אולם איננו מפרט ממתי החל לעסוק בפרויקט. ממסמך הפגישה עם צוות הקמת בית הכנסת, שצורף במסגרת נספח 4 לכתב התביעה, ושאליו אדרש בהמשך הפרק דנן, עולה כי הליך "ההתנעה" התרחש ביום 29.5.16.

פרוטוקול ישיבת העמותה מיום ד' בחשוון תשע"ט

28. כן מתייחס התובע (הן בכתב התביעה והן בתצהיר מטעמו) לישיבה של וועד בית הכנסת וצוות הבניה של העמותה מיום ד' בחשוון תשע"ט, 4.11.18, שסיכומה הועלה על הכתב ע"י התובע עצמו ביום ה' בחשוון תשע"ט. יצויין כבר כעת כי ד' בחשוון תשע"ט חל בשבת. אם ממירים מועד זה לתאריך הלועזי נמצא עצמנו בכלל ביום 13.10.18. משכך, אשער כי הישיבה התקיימה ביום 4.11.18, קרי: ביום א' בשבוע, כ"ו בחשוון תשע"ט. בהקשר זה אפנה להתכתבויות הרבות בווטסאפ שצורפו כנספח 3 לכתב התביעה, ושעניינן תיאום

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

ישיבת וועד. מהתכתובת עולה כי הישיבה נדחתה כמה פעמים. וכעת לסיכום הישיבה עצמה שצורף כנספח 4 לכתב התביעה:

29. בכותרת סיכום הישיבה צויין כי הסיכום נערך ביום ה' בחשוון תשע"ט, ויש לשער כי גם בתיארוך של מועד עריכת הסיכום נפלה טעות. מכל מקום ולגופו של עניין, בישיבה השתתפו (כך, בהתאם לסיכום הישיבה ולשיטת התובע): רב בית הכנסת, הרב מרציאנו, אסרף, משה בואזיזה, רוני לבן, סלמה אברהם, זרד אברהם, יצחק דהן פנחס מכלוף, דוד אדרי, אלן גבאי, אברהם יפרח והתובעת 1. זאת, לבד מהתובע עצמו.

30. הנושאים המרכזיים אשר עלו בישיבה עסקו בסטאטוס הבניה, העברת מסמכים לאסרף לשם מינויו ליו"ר וועד העמותה, הבהרה בדבר הצורך במינוי גזבר, הבהרה בדבר החיוב לנהל את העמותה באופן תקין והצורך בהמצאת אישור ניהול תקין, כמו גם התחייבות של התובע להמשיך ולנהל הפרויקט בעבור הקהילה. יוער כי נוסח הדברים מוצג באופן כזה שהתובע מציג את הדברים בגוף ראשון: **העברתי, הבהרתי, התחייבתי וכיו"ב.**

31. בסעי' 1 לסיכום הישיבה נכתב כי - "**הוחלט בפה מלא וללא מתנגדים שבית הכנסת החדש שיבנה יהיה ע"ש ולעילוי נשמת אורגיל יעקב ז"ל באופן בלעדי ואבסולוטי, שם בית הכנסת "משכן אורגיל יעקב".**" (ההדגשות כאן ולהלן – שלי. י"פ).

32. בסעי' 2 לסיכום נקבע כי הוחלט כי שום תרומה, אפילו הגדולה ביותר, ואף מימון מלא לבית הכנסת החדש לא תוביל לזכות לקבל את שם בית הכנסת על שם התורם או בני משפחתו. עם זאת, נקבע בסעי' 3 כי ניתן יהיה לקבל תרומות לעילוי נשמות יקירי התורמים. כלומר: התורמים מוזמנים לתרום, אולם מובהר מלכתחילה כי לא יהיו זכאים להנצחת שם יקיריהם על שם בית הכנסת, גם אם תרומתם תהיה גבוהה עשרת מונים מתרומת התובעים.

33. סעיפים נוספים עוסקים במינוי יו"ר לוועד וכן בהתחייבות למינוי גזבר, חתימה על מסמכים מול רשם העמותות וכיו"ב.

34. בסעי' 7 לסיכום נכתב כי **כלל המשתתפים באסיפה נעתרו לבקשת התובע (ובלשון המסמך – "הח"מ") - "... להיות יו"ר העמותה/ועד למשך 4 שנים מיום כניסת הקהילה לבית הכנסת החדש והבנוי בע"ה. יחד עם זאת יבחרו באופן דמוקרטי שאר חברי הוועד ע"י הקהילה.**"

35. בסעי' 8 לסיכום נקבע כי "**הח"מ מתחייב לתרום 200 אש"ח לטובת בניית בית הכנסת.**"
בסעי' 9 לסיכום מובהר כי תרומה זו של התובע מותנית בקבלת אישור לפי סעי' 46 לפקודת

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

מס הכנסה ובכפוף לכך שיימצא מימון לבניית השלד. כלומר: התרומה של התובעים בסך של 200 אלש"ח מותנית באיסוף הסכום העיקרי ע"י העמותה וחבריה, וסכום זה בא אך להשלים את הבנייה. בסעי' 12 לסיכום נכתב כך:

"ע"ב (על בסיס. י"פ) מסמך זה ומסמך קודם שהוצג לחברים יבנה חוזה בין הח"מ לקהילה ע"י עו"ד!!!"

כלומר: גם לשיטת התובע, הוא הח"מ, אין בסיכום דברים זה משום הסכם, אלא שעל בסיס סיכום הדברים יוכן הסכם. כל זאת, כאמור, לשיטת התובע עצמו.

36. בסופו של הסיכום מופיעות המילים –

"בברכה

יצחק מואטי"

כלומר: סיכום הדיון נערך ע"י התובע עצמו, כאמור. כל זאת, לא על דף לוגו של העמותה (וזאת, בשונה, למשל, מייפוי הכח ומפרוטוקולי הישיבות שפורטו לעיל). כמו כן, לא מופיעה כל חתימה על גבי סיכום הישיבה ואף שמו של התובע מופיע בדפוס ולא כחתימה. זאת ועוד, לא ברור למי הופץ סיכום הדיון, אם בכלל. יתירה מכך: כאמור לעיל, באסיפה הנ"ל משתתפים, לפי הנטען, נציגי "וועד בית הכנסת" ו"צוות הבניה". לא ברור האם מדובר באסיפה רשמית של העמותה, לא ברור האם היה זימון כדת וכדין לשיבת האסיפה הכללית של העמותה והאם הנושאים שהועלו בסיכום הישיבה עמדו מראש על סדר היום. לא זו אף זו, מתכתובת הווסטאפ בין חברי העמותה עולה כי האסיפה הנ"ל נקבעה בהתראה קצרה, כאשר ברגע האחרון התרחשו שינויים במועד קביעת הישיבה, שדווחו בווסטאפ (ר': נספח 3 לכתב התביעה). לעת הזו, אציין כי כפי שעולה מסיכום הישיבה עצמו, הרי שסוגיית הקדשת בית הכנסת על שם המנוח לא הוזכרה ברשימת הנושאים המרכזיים שעל סדר היום, כפי שזו פורטה ע"י התובע עצמו בתחילת הסיכום.

37. כן צורף כנספח 4 לכתב התביעה מסמך שגם הוא נערך, כנראה (ובהתאם לניסוחו), ע"י התובע, והנושא כותרת "פ.ע צוות הקמת בית הכנסת". מדובר במסמך בן עמוד אחד, מיום כ"א באייר תשע"ו, 29.5.16. במקרה זה קיימת התאמה בין התאריכים העברי והלועזי. מסמך זה עוסק בהגדרת המטרה – הקמת בית הכנסת ע"ש אורגיל יעקב, המנוח. קביעת השיטה: קביעת יעדים, ריכוז מאמץ ושיתוף ורתימת חברי הקהילה.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

38. במסגרת המסמך מפרט התובע (המכנה עצמו, כאמור – הח"מ) תכנית עבודה דו שבועית, הכוללת ריכוז תכניות הבניה, קביעת צוות עבודה, הכנת roll-app (פוסטר) לפרסום, כל אלו באחריות התובע; וכן רכש קופות, באחריות מכלוף, קביעת פ"ע (פגישת עבודה) עם האדריכל באחריות התובע ואסרף, קביעת פ"ע עם רואה החשבון, באחריות התובע ודדה (כנראה, הכוונה לאדרי, הגזבר), גיוס כספים מהקהילה וחלוקת קופות להתרמה, באחריות כלל חברי הקהילה.

39. מכתב התביעה עצמו לא ברור האם ניתנה איזושהי הסכמה מצד החברים לסיכום הדיון שנערך ע"י התובע. כפי שיוכח בהמשך, ולדברי התובעים עצמם, לא היתה הסכמה של כלל החברים לאמור בסיכום הדיון, וזו בדיוק הסיבה לתביעה דנא. אולם לא נקדים את המאוחר.

תכתובת הוואטסאפ בין התובע לבין אסרף

40. לכתב התביעה צורפה תכתובת עניפה של התובע עם אסרף, שלא פורט במסגרתה מהו מועד עריכתה. אשלה כמה פנינים מהתכתובת כדלקמן: ראשית, פונה התובע לאסרף וקובע כי איבד את האימון בו באופן מוחלט, כאשר, לטענתו, לפחות 3 פעמים אסרף נתפס **בשקר גס**. זאת, כאשר אסרף פעל לטרפד כל מהלך להנצחת המנוח. בין היתר, טוען התובע בתכתובת הנ"ל כי **אסרף שיקר** כאשר דיווח לו כי כל חברי הוועד סירבו "**לרשום את בית הכנסת על שם הבן שלי**". בהקשר זה דורש התובע כי העניין יובא בפני כלל הציבור. לדבריו, מדובר בכספי ציבור ובכספי תרומות הנאמדים בכמאות אלפי ₪, והוא מאיים לנקוט בצעדים הבאים: במידה שהוועד יבצע עבודות שיפוץ, מאיים התובע לפנות למחלקת הביקורת ברשם העמותות. כן הוא מאיים בפניה למוסד לביטוח לאומי באשר לתשלום משכורות ללא דיווח, ולבסוף הוא מאיים בפניה לרשויות מס הכנסה על מנת לדווח להם על העדר ניהול תקין תחת מלכ"ר. כן הוא דורש כינוס ישיבה של כלל חברי הקהילה בתוך שבועיים, על מנת לבחון החזרת כלל כספי התרומות שנאספו להנצחת בנו המנוח. לסיום מביע התובע את הצער הרב שהחלטת הוועד גרמה למשפחת המנוח. עוד מבהיר התובע כי הוא חבר בבית הכנסת וימשיך להיות חבר ולבקר כל צעד של העמותה. כן מאיים התובע בהגשת תביעה נגד הנהלת העמותה ונגד אסרף באופן אישי.

41. אסרף משיב לתובע כדלקמן:

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

"... יש לך התנהגות עבריינית. אתה מסלף דברים ולא מדוייק... יש יותר מאוזן אחת שומעת ואתה לא יכול לעוות את הדברים שלמעשה לא סוכמו לא בכתב ולא בע"פ... אמרתי שיש מתנגדים למחיקת השם היובל הספרדי... ולא לנתינת שם נוסף על שם בינד... לזה אמרתי שיש היתנגדות... כל השאר זה שקר מוחלט...".

42. התובע משיב לאסרף כי הדברים יוותרו להכרעת ביהמ"ש. לדבריו, לא סתם "הקיא" את אסרף מהקהילה הקודמת שלו. התובע מוסיף את הדברים הבאים:

"... תסתכל טוב על עצמך כי אני עכשיו הצל שלך אלך איתך עד הסוף עד שאראה אזיקים על הידיים שלך!! אתה היו"ר ואתה תיקח אחריות!!! מרגע זה ממתין רק לזימון ישיבה לא רוצה שום קשר איתך אתה עברין מוכח....".

43. כאמור לעיל, לא ברור מתי התכתובת הוחלפה בין הצדדים, אולם ברי כי זו איננה מעידה על הסכמה שנכרתה בין הצדדים, אלא להיפך: מחלוקת תהומית הפעורה בין הצדדים, כמו גם התבטאויות חריפות וחריגות מצדו של התובע ואיומים בנקיטת כל מיני צעדים שמטרתם הצרת צעדי העמותה.

ראיות התובעים

גרסתו של התובע והקשיים העולים ממנה

44. שני התובעים, התובע ורעייתו הגישו תצהירים זהים. אתייחס לכך בהמשך הילוכי. כעת אפנה לתצהירו של התובע ולחקירתו הנגדית. במהלך חקירתו הנגדית של התובע עלו סתירות רבות בגרסתו; אולם, בראש ובראשונה אתייחס לטענתו של התובע, הן בכתב התביעה והן בתצהירו, כי ענייננו **בהפרת הסכם**. דא עקא שהתובע עצמו מודה בחקירתו הנגדית **שמעולם לא נכרת כל הסכם בינו לבין התובעים**. נהפוך הוא: הנתבעים סירבו לחתום על הסכם עמו, כפי שהם סירבו, למעשה, לאשר את פרוטוקול הישיבה מיום 4.11.18, שנערך ע"י התובע עצמו. בשל החשיבות המיוחדת שאני מייחס לדברים אלו, אבקש להביא את התייחסותו של התובע לשאלות ב"כ הנתבעים במהלך חקירתו הנגדית כדלקמן (מעמ' 15, ש' 15 ועד עמ' 16, ש' 13 לפרי הדיון מיום 29.12.22):

"עו"ד שהרבני: בסדר השאלה היא מאוד פשוטה, האם הסיכום הזה שאתה הצגת כביכול, חתום ע"י חברי הוועד כן או לא?
העד, מר מואטי: הם לא רצו לחתום עליו.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

עו"ד שהרבני: לא רצו לחתום,
העד, מר מואטי: הם לא רצו לחתום עליו.
עו"ד שהרבני: זה הכל זה כל מה ששאלתי.
העד, מר מואטי: כן זה כל העניין שהם לא רצו לחתום עליו.
עו"ד שהרבני: יפה.
העד, מר מואטי: אם תראה את סיכום הישיבה שמה שרשום שם כבוד השופט יש שם דברים מאוד מאוד ברורים ובסיסיים,
עו"ד שהרבני: שוב פעם אדוני,
כב' הש' פת: אני אשאל מחילה, אני אשאל את אדוני מי כתב את סיכום הישיבה?
העד, מר מואטי: אני יחד עם,
כב' הש' פת: זה אומר מחילה,
העד, מר מואטי: ביחד איתם באותו מעמד.
כב' הש' פת: זה אומר, זה אומר שאדוני שיקף מה שהוא רצה. אני אני פשוט אני רוצה להבין, כי אם הם היו חותמים אם הם היו חותמים אז ברור שהם היו מסכימים וככה אני מכיר בהסכמים או בסיכומים של ישיבות.
עו"ד שהרבני: לא רק שהם לא חתמו אדוני הם סירבו לחתום.
כב' הש' פת: זה מה שאדוני אומר שהם סירבו לחתום,
העד, מר מואטי: לא,
כב' הש' פת: אני רוצה אני רוצה לעזור לאדוני, אני רוצה לעזור לאדוני אז אני אני רוצה להבין. היה ואדוני יגיד כן הם זייפו את החתימה, כן הם מחקו את החתימה שלהם תוך כדי ירמיה וזיוף הכל טוב ויפה. אבל אם אדוני בעצמו אומר לי הם לא הסכימו לחתום אז זה אומר שהם לא הסכימו לסיכום שאדוני כתב.
העד, מר מואטי: אבל שנייה,
כב' הש' פת: שאדוני יסביר לי אני אולי לא,
העד, מר מואטי: אז אני מסביר לך,
כב' הש' פת: הבנתי נכון.
העד, מר מואטי: כולם קיבלו את הסיכום, כולם קיבלו את הסיכום הזה הם אמרו לי,
עו"ד שהרבני: סיכום שאתה כתבת.
העד, מר מואטי: הם אמרו לי שהסיכום הזה נמצא עכשיו יהיה אצל מר סלאמה, אצל זה והם יחליטו על הסיכום ואנחנו ניתן לך תשובה עוד שבועיים, עד היום לא קיבלתי תשובה על הסיכום הזה.
כב' הש' פת: אז זה אומר שהם לא הסכימו.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

העד, מר מואטי: זה אומר שהם לא הסכימו, כן. כן כן זה אומר שהם לא הסכימו.

עוד בהמשך החקירה הנגדית ובתשובה לשאלת ההבהרה שלי, משיב התובע מפורשות (בעמ' 16, ש' 13) כי משמעות הדברים היא **שהנתבעים לא הסכימו לפר' ולאמור בו.** התובע חוזר על הדברים בהמשך ומודה שגם פרוטוקול ישיבת צוות הבניה לא נחתם, בהעדר הסכמה, ולמעשה המו"מ בין הצדדים "**התפוצץ**" לאחר שהנתבעים קיבלו "**רגליים קרות**" כלשונו (עמ' 17, ש' 27-34 וכן עמ' 23, ש' 24-26).

45. עולה מן המקובץ עד עתה כי התובע מודה, למעשה, כי הנתבעים עד היום ממש לא הביעו הסכמתם לאמור בפרוטוקול הישיבה שנוסח על ידו, ואיש מהם לא חתם על פרוטוקול זה. התובע עצמו חוזר על הדברים, 3 פעמים במסגרת חקירתו הנגדית. גם בהמשך חקירתו הנגדית מודה התובע כי **אין לו כל הסכם עם הנתבעים** (מעמ' 23, ש' 37, ועד עמ' 24, ש' 13). לטענתו של התובע יש **הסכם התקשרות בעל פה** (שם, ש' 27-23). התובע מודה מפורשות כי לא נכרת הסכם בכתב, אלא היתה הרמת כוסית שבה הרב מרציאנו השתתף, כל המתפללים לחצו את ידו של התובע והנחו אותו לצאת לדרך (שם, ש' 29-30). **משכך, עולה כי טענתו של התובע בדבר התקשרות בין הצדדים אין לה על מה שתסמוך; בהעדר הסכם מחייב ונוכח הסכמת התובע עצמו כי הנתבעים במפורש סירבו לחתום על ההסכם!** למען הסר ספק, בהמשך חקירתו הנגדית מבהיר התובע כי זהו אותו הסיכום שעליו הוא מבסס את טענותיו בדבר התחייבות הנתבעים לשנות את שם העמותה על שם בנו המנוח (שם, 20-27).

46. בסע' 6 לתצהירו קובע התובע כי צירף את ייפוי הכח מטעם הנתבעים וכן היתרי בנייה לבניין בית הכנסת על גבי המגרש. דא עקא שהתובע עצמו מודה בחקירתו הנגדית (עמ' 8 ש' 5 ו-18 לפר' הדיון מיום 29.12.22) **שלא צירף היתרי בנייה, בהעדרם של אלו.** לטענתו, יש להמתין לאישור וועדה בעירייה, אולם נכון להיום אין היתרי בנייה (שם, ש' 23-30). בהמשך מוצג לתובע מסמך של אדריכל אשכנזי מטעם העמותה, מיום 15.12.22, שקובע כי אין היתר בנייה, אף לא בעירייה. לטענתו של התובע, קיים היתר בנייה בעירייה (עמ' 9, ש' 7), אולם זה, כאמור, לא הוצג. התובע טוען שהאדריכל מתייחס לניסיון אחר וקודם של העמותה לבנות בית כנסת על גבי מגרש אחר שהוקצה לה (שם, ש' 22-26). מכל מקום, ברי כי לא הוצג לפניי היתר הבנייה, וחזקה על התובע כי היה מצרפו, כפי שטען בתצהירו. בהעדר הצגה לפניי של מסמך שהתובע עצמו טוען כי הוא קיים בעירייה וכאשר לטענתו בתצהירו צירף את המסמך, הרי שברי כי העדרו של המסמך עומד לחובתו. בהקשר זה אציין כי התובע לא שכנע כי מכתבו של האדריכל אשכנזי לפיו עד היום אין היתר בנייה,

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

מתייחס לניסיון אחר להנפיק היתר בניה. מכל מקום, בנסיבות העניין, לא אוכל לקבל את האמור בסעי' 5 לסיכומי התשובה של התובעים.

47. באשר לייפוי הכח וכאמור לעיל, זה נחתם ע"י גבאי ביום כ"ז בתמוז תשע"ח. כלומר: ביום 10.7.18 (ר': מעמ' 28, ש' 15 ועד עמ' 29 ש' 5). במועד זה, כבר לא כיהן גבאי כיו"ר העמותה. יתירה מכך: התובע מודה כי ייפוי כח זה ניתן לו כאשר אסרף כבר כיהן כיו"ר וועד העמותה (עמ' 29, ש' 26-20). התובע מודה מפורשות כי גם הוועד הנוכחי, שבראשו עומד אסרף, ייפה את כוחו לפעול מול הרשויות (שם, ש' 36-35) ולא הגביל אותו מלעשות דבר, וזאת, בניגוד לטענתו בתצהירו ובכתב התביעה מטעמו. עולה, אפוא, כי טענתו של התובע כאילו הנתבעים הגבילו אותו ו"שמו לו מקלות בגלגלים" כלשונו, אין לה על מה שתסמוך ואפילו מוכחת כטענת סרק.

48. התובע עצמו מעריך את עלות הבנייה של בית הכנסת בכשני מיליון ₪ ל-200 מ"ר, הגם שלשיטתו הוא איננו קבלן ואיננו מתמצא בעלויות (עמ' 11, ש' 30-24, וכן עמ' 10, ש' 39).

49. בתצהירו קובע התובע כי המחותן שלו, אדוארד, הסכים לבנות את בית הכנסת, כשהוא מתכוון לתרום את **עבודתו**, מקצועיותו וכל רווחיו לטובת הפרויקט של בניית בית הכנסת (סעי' 7 לתצהיר). בחקירתו הנגדית כבר מודה התובע כי אדוארד התכוון לתרום את הרווח היזמי ותו לא, לא את החומרים ולא את העבודה ושכר הפועלים (עמ' 10, ש' 30-29).

50. התובע מודה שאסרף הפנה אליו את הרב יגאל אבן דנאן, רב עמותת "עטרת מרדכי", על מנת שישוחח אתו לגבי הקצאת המגרש לעמותה הנ"ל (עמ' 14, ש' 14-13), אחרי חודש יולי 2020 (שם, בשי' 9-7); קרי: אחרי נקודת השבר בין התובע לבין הנתבעים. כלומר: אסרף עדיין המשיך לראות בתובע כמוביל וכפרויקטור של הפרויקט, וזאת, גם לאחר השבר והמחלוקת בין הצדדים.

51. באשר לקופות הצדקה, טוען התובע כי אסרף יזם את הרעיון ואף חילק את הקופות (עמ' 19, ש' 35-34). בהמשך נראה כי אסרף עצמו חלוק על טענה זו. באשר ליוזמה להפצת הקופות מודה התובע כי לא הזכיר עניין זה בתצהירו (עמ' 20, ש' 9-6).

52. באשר לקבלות בגין איסוף התרומות מודה התובע כי איננו מכיר את הטבלה המרכזת את איסוף התרומות (עמ' 20, ש' 29). לשיטתו של התובע, דוד אדרי, הגזבר, היה אחראי על הקופות (עמ' 20, ש' 29-11).

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

53. התובע מודה כי למרות שלא נכרת כל הסכם בינו לבין הנתבעים הרי שייפוי הכח המסמך אותו לפעול מול הרשויות השונות לא בוטל מעולם, אולם לאחר המשבר בשיחות בין הצדדים הוא לא עשה כל שימוש בייפוי הכח (עמ' 25, ש' 18-27).

54. התובע מודה כי הטענה שלו כי אסרף התעשר מגביית כספי קופות הצדקה נובעת מהסקת מסקנות על ידו (ר' למשל: עמ' 35, ש' 3 ו-5) אצטט את דבריו של התובע (שם, בש' 3) כדלקמן:

"זה מסקנה, לא יודע אם זה עובדה לכאורה אני אומר."

וכיצד מגיע התובע למסקנה זו? בהעדר אישור ניהול תקין לעמותה (מעמ' 35, ש' 20 ועד עמ' 36 בש' 5). לדבריו של התובע, אסרף "ביטל" את אישור הניהול התקין של העמותה (עמ' 35, ש' 19); אולם כאשר הוא נשאל שוב ושוב הוא מודה כי אסרף לא ביטל כל אישור ניהול תקין, אלא שבשים לב לכך שלא מונה גזבר לעמותה הרי שלא ניתן אישור ניהול תקין (ר' במיוחד עמ' 36, ש' 1-3). התובע סותר את עצמו ולבסוף מודה כי ההאשמות שלו כלפי אסרף אין להן על מה לסמוך.

55. התובע טוען גם בחקירתו הנגדית כי הוא מעריך כי אסרף התעשר שלא כדין מכספי קופות הצדקה (ר' למשל: עמ' 38, ש' 23). בהמשך טוען התובע (בתשובה לשאלתי) כי – "אני אומר **אני מעריך** וזה מגיע למסקנה כזאת או שחושב ככה **יכול להיות שזה לא נכון, אני לא יודע**". (שם, ש' 25-26). כן הוא מבהיר כי – "**אני לא יודע אבל אני יודע שיש לו קופה ציבורית ביד והוא שולט בה לא כחוק ולא כדין ולא על פי נוהל העמותות זהו**". (שם, ש' 28-29). כלומר: גם לשיטתו של התובע, אין לו כל ידיעה על מעילה של אסרף בכספי העמותה, אלא עצם העובדה שלאסרף שליטה בכספי העמותה ואלו אינם מדווחים כדין משמעו – מעילה של אסרף בכספי העמותה. לעניין זה ר' אמירות נוספות של התובע בעניין, שלפיהן הוא לא יודע האם אסרף התעשר מכספי העמותה שלא כדין (עמ' 37, ש' 25) וכן כי סירובו "לחתום על הקופות" מעיד על התעשרותו שלא כדין (שם, ש' 28-29). התובע שב ומבהיר כי טענתו בדבר התעשרות שלא כדין של אסרף היא **מסקנה שלו** (עמ' 36, ש' 39 ועמ' 37, ש' 15). זוהי הסקת מסקנות ולא עדות המבוססת על ידיעה אישית באמצעות חושיו של התובע. דומה כי הדברים מדברים בעד עצמם, וכי טענותיו של התובע בדבר מעילה, התעשרות שלא כדין וכיו"ב – אין להן על מה שתסמוכנה.

56. התובע מודה כי השיפוץ של בית הכנסת נעשה ע"י אסרף בהתנדבות והוא לא קיבל על כך שום תמורה. לדבריו, השיפוץ הפך לפעולה בהתנדבות, רק לאחר שהוצא מכתב התראה מטעמו של התובע. מכל מקום, אין כל חולק כי השיפוץ נערך בהתנדבות, לאחר קבלת

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

הצעות מחיר (עמ' 39, ש' 29-8); וזאת, בניגוד לטענתו של התובע עצמו בכתבי הטענות מטעמו ובסעי' 31 לתצהיר ע"ר של התובע.

57. עולה מן המקובץ עד כה כי הטענות כאילו הנתבעים הפרו הסכם אינן מבוססות, באשר התובע עצמו מודה כי הסכם כזה מעולם לא נכרת. לטענתו היתה פגישה שבה הרימו כוסית אולם הוא איננו משכיל להרים את הנטל בדבר כריתת הסכם בעל פה, כאשר, כאמור, אין כל חולק כי הנתבעים סירבו לחתום על הסכם בכתב, כפי שסירבו לתנאיו של התובע. לא זו אף זו: הנתבעים המשיכו את ייפוי הכח שניתן לתובע ומעולם לא מנעו ממנו לעשות כל פעולה בעניין לטובת הפרויקט. יתירה מכך: **טענותיו החמורות של התובע בדבר התעשרות של אסרף שלא כדין אינן מבוססות** והתובע מודה בעצמו כי זוהי השערה שלו והסקת מסקנות שלו. **דומה כי די בחקירתו הנגדית של התובע כדלעיל על מנת להפריך את טענותיו שלו עצמו כלפי כלל הנתבעים.**

גרסתה של גב' מואטי, התובעת 1

58. אירית מואטי, התובעת 1 (להלן: **התובעת**) הגישה תצהיר עדות ראשית הזוהר ברובו לזה שהוגש ע"י בעלה, התובע 2. אין כל ספק ואין גם כל חולק על כך שהתובע הוא שהיה הגורם הדומיננטי בממשק מול העמותה והנתבעים: הוא התפלל בבית הכנסת, הוא קיבל ייפוי כח מהעמותה, הוא היה בקשר עם האדריכל, העירייה והרשויות השונות, הוא שהזמין את הקבלן המחותר, אדוארד, לבחון את ביצוע הפרויקט, ולמעשה ניתן לומר שהוא היה "המוציא והמביא" בין בני הזוג. במסגרת חקירתה הנגדית של התובעת מיום 29.12.22, ניסה ב"כ הנתבעים לברר מה היה חלקה של התובעת בפרויקט, והאם המידע שנמסר על ידה בתצהירה הוא מידע ממקור ראשון, כלומר: ממקורותיה שלה, או שמא מדובר במידע שנמסר לה ע"י בעלה. בסופו של דבר עלה כי תצהירה של התובעת מבוסס על מידע מפי השמועה, כלומר: מידע שנמסר לה ע"י בעלה, התובע. לעניין זה אפנה לדבריה (בעמ' 60, ש' 6, 9, 32, 37 ועוד), כי בעלה עדכן אותה בהכל, כדבריה. משכך, אין מנוס מלקבוע כי רוב ידיעותיה של התובעת בעניין הן מפי השמועה.

59. בכל זאת, מציינת התובעת כי השתתפה בישיבה מיום 4.11.18, ישיבה שסיכום שלה נערך, כאמור לעיל, ע"י התובע עצמו, ללא אישור של מי מהנוכחים. לדבריה, לדעתה (כך בלשונה) היא נכחה בישיבה הזו, כיוון שהיתה מעוניינת להיות מעורה בסוד העניינים (עמ' 60, ש' 18-28). מעניין לציין בהקשר זה כי בהמשך עדותה טוענת התובעת כי היא מודעת לכך שנכחה בישיבה רק מעצם העובדה ששמה נזכר בפרי' הישיבה, אולם לדבריה –

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

"כן רק מזה אני לא ידעתי שאני הייתי שם ולא ידעתי שאני שם" (עמ' 61, ש' 27).

מייד בהמשך, לאחר שבעלה, התובע, מנסה להתערב (ר' הערתי שם, בש' 31), מתקנת התובעת את תשובתה ומעידה שנכחה באותה ישיבה (שם, בש' 32). **ניכר קושי רב לקבל עדות שכזו.**

בהמשך כבר מעידה התובעת כי היתה התלהמות של הנתבעים באותה ישיבה (מעמ' 60, ש' 37 ועד עמ' 61 בש' 2).

לשאלת ב"כ הנתבעים האם באותה ישיבה כבר הבינו התובעים כי אין כל הסכם בדבר הנצחת בנם המנוח על בית הכנסת, משיבה התובעת כי אכן כך הבינו, אבל לא כל חברי העמותה סברו כך (עמ' 62, ש' 4). התובעת מפנה אצבע מאשימה בעניין לאסרף ולבואזיזה, לאחר שהיא הבהירה כי ההתנהלות מולם בעבר היתה כמו מול משפחה, ובכלל זה, חגיגת חגים ושבתות יחדיו, עריכת טיולים משותפים וכיו"ב (שם, ש' 6-8).

התובעת נשאלת שוב האם היתה הסכמה בדבר הנצחת הבן, ואז מתחוורת התמונה לאשורה כדלקמן:

"היה שם ויכוח סוער שהם לא הסכימו על נסח (צריך להיות: "ניסוח")." י"פ) כזה או אחר של מואטי זה נסח צבאי, זה נסח צבאי מדי. בעלי מגיל 13 עם מדים זה מה שהוא מכיר, אז זה לא מתאים לכם הנסח ובגלל זה לא להסכים נשמע לי מאוד הזוי." (שם, ש' 14-17).

ומייד היא משיבה לשאלת ב"כ הנתבעים כי באותה ישיבה לא היתה כל הסכמה, וזו הסיבה להגשת התביעה (שם, ש' 18-21). כלומר: העדר הסכמה באותה ישיבה הוביל להגשת התביעה. כך, לשיטתה של התובעת עצמה.

60. לאחר הדברים האלה מבקש ב"כ הנתבעים לעמת את התובעת עם הדברים שהוצהרו על ידה בסעי' 9 לתצהירה, המסומן ברובו **בהדגשה במקור**, ולפיהם באותה ישיבה מיום 4.11.18 סוכם כי -

"הוסכם והוחלט על כל חברי הוועד ללא כל מתנגדים כי בית הכנסת החדש אשר יבנה יהא על שמו ולעילוי נשמתו של בני שנרצח וישא את השם: "משכן אורגיל יעקב" ולא יהא מאן שהוא נוסף אשר תעמוד לו הזכות לשינוי שם בית הכנסת, וגם אם היה זה תורם ו/או תרומה גדולה לביהכ"נ." (ההדגשות כאן – במקור. י"פ).

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

כל זאת, נוכח דבריה של התובעת בחקירתה הנגדית בדבר המחלוקת בין הצדדים ואמירתה כי בגין מחלוקת זו הגיעו הצדדים להליך שלפניי. התובעת משיבה על כך, שרק היו"ר (קרי: אסרף) התנגד. ב"כ הנתבעים שואל את התובעת שוב האם היתה משנה את תצהירה או את תשובתה נוכח הקביעה בסעי' 9 לתצהיר כי **לא היו כלל מתנגדים**, והתובעת משיבה בשלילה. לדבריה (בעמ' 64, ש' 25-27), **היא איננה חוזרת בה במאומה ממה שהצהירה בתצהירה; וזאת, חרף הסתירות המפורשות שהוצגו מול עיניה.**

61. מחקירתה הנגדית של התובעת עולות התובנות הבאות: ראשית: עדותה של התובעת ברובה היא מפי השמועה. שנית: ספק רב האם התובעת נכחה בישיבה עצמה, וזאת, נוכח דבריה כי לא זכרה את הישיבה, לולי ראתה את פרוטוקול הישיבה והתוודעה לכך שנכחה בישיבה. גם לגופו של עניין, מעידה התובעת עצמה כי היו מחלוקות באשר לניסוח שאותו ביקש בעלה, התובע, להכתיב, ולמעשה לא היתה כל הסכמה בין הצדדים. התובעת עצמה רומזת לכך שיתכן שהדבר נובע מהתנהלותו של בעלה, שאותה היא מכנה לפרוטוקול בשם משפחתו – "מואטי". לטענתה, ניסח התובע את הדברים בנוסח "**צבאי מדי**", כך, כהגדרתה. בסופו של דבר מודה התובעת כי, למצער, אסרף ובואזיזה סירבו לאשר את ההסכמות עם התובעים ומכאן התביעה שלפניי. כלומר: **גם לשיטת התובעת עצמה מעולם לא נכרת כל הסכם ולא התקבלה כל הסכמה אפילו לא בעל פה ביחס להנצחת הבן המנוח על בית הכנסת שייבנה.** אין צורך לומר שדבריה של התובעת לפיהם אסרף ובואזיזה התנגדו לאמור בסיכום הישיבה אינם תואמים את גרסתה בתצהירה שלפיה נוצרה הסכמה פה אחד של כל משתתפי הישיבה. גם העדר הנכונות של התובעת לתקן סתירה בוטה זו ולחזור בה מאמירתה זו רק מעידה על קבעונה ועל העדר המהימנות שיש לייחס לגרסתה.

גרסתו של רפי שטרית

62. רפי שטרית (להלן: **שטרית**), חברו של התובע לנשק (עמ' 52, ש' 34-35 לפרי' הדיון מיום 29.12.22), ושכן שלו (שם, בש' 37), הגיש תצהיר מטעם התובעים. שטרית נחקר בחקירה נגדית על תצהירו בפרי' הדיון מיום 29.12.22. שטרית מתפלל בבית הכנסת, כמו גם בבית כנסת חב"ד, שאליו הוא הולך כיום להתפלל עם התובע (עמ' 49, ש' 28-39). בתצהירו טוען שטרית כי ליווה את משפחת התובעים החל ממועד הרצח של בנם המנוח ובמהלך כל התקופה מאז ועד עתה. שטרית מתאר את ההצטרפות של התובע לבית הכנסת ואת המחווה המרגשת של חברי העמותה שהציעו לקרוא את שם בית הכנסת שייבנה על המגרש שהוקצה לעמותה על שם המנוח. שטרית מעיד בתצהירו כי התובע העריך מאד מחווה זאת, ואף התחייב לתרום סך של 200,000 ₪ מייד עם בניית בית הכנסת וקבלת

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

אישור בהתאם לסעי' 46 לפקודת מס הכנסה. שטרית מתאר את התגייסותו של התובע לעסוק בעניין בניית בית הכנסת והשגת אישור ניהול תקין לעמותה. עם זאת, באיזשהו שלב החליטו הנתבעים כי הם עוצרים את הבנייה ולא חותמים על המסמכים שלעניין. שטרית מציין כי לא ברור לו מה גרם לנתבעים לחזור בהם מהסכמתם בעניין שינוי שם בית הכנסת. בהמשך תצהירו מתאר שטרית את החוויה הקשה שחשו התובעים עם סירוב הנתבעים לשינוי שם בית הכנסת.

63. במסגרת חקירתו הנגדית של שטרית עולה כי ידיעותיו בעניין נובעות ברובן מהדברים שהתובע עצמו סיפר לו. כך למשל מעיד שטרית (לאחר שהוא מנסה להתחמק מלהודות בעניין) כי את הסוגיה של התרומה בסך של 200,000 ₪ הוא שמע מהתובע עצמו (עמ' 51, ש' 12-28). גם את העובדה שהתרומה תינתן לאחר השגת אישור לפי סעי' 46 לפקודת מס הכנסה שמע שטרית מהתובע עצמו (שם, ש' 36). כך גם לגבי גיוס המחותרן אדוארד, שאמור לתרום את רווחיו מהפרויקט, שמע שטרית מהתובע (עמ' 52, ש' 3-7). אותם דברים אמורים לגבי הירתמותו של התובע לעסוק בענייני בית הכנסת, עניין שאותו שמע שטרית מהתובע (שם, ש' 22-26). גם את המידע ביחס לפעילותו של התובע להנפקת אישור לפי סעי' 46 לפקודה קיבל שטרית מהתובע עצמו (עמ' 53, ש' 21-28). באשר לקופות הצדקה טוען שטרית כי הוא מודע לכך, אולם את הנתון שמדובר ב-80 קופות הוא קיבל מהתובע (עמ' 54, ש' 10). באשר לעצירת הליך הבניה מעיד שטרית כי הדברים ידועים לו **למיטב ידיעותו ומדגיש כי הוא אינו יודע למה הפרויקט נעצר** (עמ' 55, ש' 5-7 וכן בש' 20). שטרית מודה כי איננו יודע מי עצר את הפרויקט (שם, בש' 24). בהמשך מודה שטרית כי המידע שלו גם בעניין זה נובע מהתובע עצמו (שם, בש' 15). בסופו של דבר לאחר חקירה צולבת מודה שטרית כי **הוויכוח בין התובע לבין הנתבעים היה לא על קריאת שם בית הכנסת אלא על שינוי שם העמותה, על שם המנוח, דרישה שאותה העלה התובע** (עמ' 57, ש' 17-28 ועמ' 59, ש' 6-7).

64. עולה מן המקובץ כי עדותו של שטרית ברובה היא **עדות מפי השמועה**. עם זאת, יצא המרצע מן השק כאשר שטרית (חברם הקרוב של התובעים) הודה מספר פעמים כי הנתבעים הסכימו שבית הכנסת שייבנה ייקרא על שם המנוח, אולם לא הסכימו לשינוי שם העמותה. די לי בכך כדי לקבוע כי הנתבעים לא הפרו כל הסכמה, אפילו לא ג'נטלמנית או בעל פה, עם התובעים.

גרסתו של דן תורג'מן

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

65. דן חיים מסעוד אשר תורג'מן (להלן: **תורג'מן**) היה חברו הקרוב של המנוח. תורג'מן נתן תצהיר ע"ר מטעם התובעים ונחקר ע"י ב"כ הנתבעים בחקירה נגדית מיום 29.12.22. לדבריו, בתצהירו, הוא לקח קופת צדקה לקרן בניין בית הכנסת, שלה הוא תרם, וזו רוקנה ע"י אסרף. לשאלת ב"כ הנתבעים הוא מבהיר שהיתה ברשותו אך ורק קופה אחת (עמ' 43, ש' 17 לפר'). ברי כי תורג'מן לא יכול להרחיב ולהאיר את עיני המותב ביחס **לכלל** קופות הצדקה.

גרסתו של שרון כחלון

66. שרון כחלון (להלן: **כחלון**) הוא מתפלל לשעבר בבית הכנסת, שנתן תצהיר מטעם התובעים. כחלון נחקר על תצהירו בדיון מיום 29.12.22. לדבריו, בסע' 10 לתצהירו, את קופת הצדקה לקרן בניין בית הכנסת הוא קיבל מאסרף. דא עקא שבעניין זה הוא **חוזר בו** בחקירתו הנגדית ומבהיר כי **לא קיבל את הקופה מאסרף**, אלא מדובר בקופה שהיתה ליד המושב שלו בבית כנסת, אשר הוא מילא אותה במהלך התפילות ונתן לגבאים לרוקן אותה (עמ' 44, ש' 22-23 וכן מש' 25 שם ועד עמ' 45, ש' 26 לפר'). כחלון אף מוכן למחוק את סע' 10 בתצהירו, נוכח טעותו. באשר להקצאת המגרש, הרי שלדברי כחלון (בסע' 6 לתצהירו) זה הוקצה ע"י העירייה לשם הנצחת שמו של המנוח. בחקירתו הנגדית (עמ' 46, ש' 16-24) מוסר כחלון שהוא יודע את הדברים מהתובע עצמו. כלומר: **עניינו בעדות שמיעה**.

גרסתו של שמוליק אדוארד

67. אדוארד הוא מחותן של התובעים (עמ' 47, ש' 28-35 לפר' הדיון מיום 29.12.22), יזם בתחום הבנייה (שם, ש' 38) ובעלים של חברת יזמות בתחום הבניה. אדוארד נתן תצהיר ע"ר מטעם התובעים. בסע' 5 לתצהירו כותב אדוארד כי הסכים לתרום למבנה בית הכנסת לשם הנצחת שמו של המנוח את רווחיו בתחום הפיקוח, היזמות וכן את **החומרים**. בחקירתו הנגדית **חוזר בו** אדוארד מהקביעה ביחס לחומרים, באשר אלו אמורים להיקנות ע"י העמותה (עמ' 47, ש' 16-21). לדבריו של אדוארד בחקירתו הנגדית, עלות של בניית בית כנסת יכולה להגיע לכ-2,000-2,500 ₪ למ"ר, כאשר בית כנסת מפואר יכול להגיע לעלות של 5,000-6,000 ₪ (מעמ' 48, ש' 28 ועד עמ' 49, ש' 11). משמעות הדברים היא שבמקרה שבו מבוקש לבנות בית כנסת בגודל של כ-200 מ"ר הרי שעלות הבנייה עשויה להגיע לסך של עד כ-1.2 מלש"ח.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

גרסתו של אלן גבאי, יו"ר העמותה לשעבר

68. מר גבאי הגיש תצהיר מטעמים של התובעים ונחקר על תצהירו במסגרת פרי' הדיון מיום 5.1.23. מחקירתו הנגדית של גבאי עולה כי העמותה עסקה בבניית בית הכנסת עובר להגיעו של התובע להתפלל בבית הכנסת. בהקשר זה מודה גבאי כי היו תכניות אדריכליות עובר להגיעו של התובע לבית הכנסת (עמ' 10, ש' 12 לפרי'). כן הוא מודה כי המגרש הוקצה לעמותה עובר להגיעו של התובע לבית הכנסת (שם, ש' 4). גבאי מתקן את האמור בתצהירו (סע' 4), לפיו העמותה קיבלה מגרש **ומבנה** מהעירייה והוא מודה כי לא היה כל מבנה על המגרש (שם, ש' 20-28). גבאי מודה כי התובע לא תרם בפועל את הסך של 200,000 ₪, סכום שאותו התחייב לתרום בכפוף לתנאיו שלו (עמ' 11, ש' 8-10). גבאי מודה שעלות הקמת בית הכנסת היתה אמורה להגיע לסכום של מעל מיליון ₪ (שם, ש' 16-19). גבאי מודה כי לא היה מודע להנחה המדוייקת שהיה אמור לתת המחותרן של התובע, אדוארד, וכי קביעותיו בתצהירו מבוססות על **הנחות שהניח** (עמ' 12, ש' 1-6). **גבאי מתקשה להבהיר את עמדתו כיצד חתם על ייפוי כח לתובע מיום 10.7.18, כשכבר לא כיהן כיו"ר וועד העמותה** (שם, ש' 7-28), ומבהיר כי איננו זוכר את תאריך תום כהונתו (שם, ש' 24). גבאי לא יודע לאשר האם התובע פעל מול הרשויות בהתאם לייפוי הכח, והוא מציין כי איננו סבור שמי מהנתבעים מנע ממנו מלפעול בעניין (עמ' 13, ש' 18-21). עוד מבהיר גבאי כי דבריו בתצהירו כי נושא בניית בית הכנסת לא התקדם, מתייחסים לכך שלא היה מנהל אחד לפרויקט וכי היו מחלוקות ביחס לבניה (שם, ש' 22-29). גבאי מודה כי איננו זוכר מהו המועד שבו נלקח המגרש מהעמותה (עמ' 14, ש' 4-8). הוא אף איננו זוכר מתי בדיוק עסק התובע בענייני בניין בית הכנסת (שם, ש' 18). כשמוציגים לגבאי פרוטוקולים של העמותה משנים 2013-14, שסומנו כמוצג נ/1, כאשר התובע כבר החל להתפלל בבית הכנסת, ושעניינם בבניין בית הכנסת, ובכל זאת, התובע לא היה מעורב באותן ישיבות, מודה גבאי כי אם יש כאלו אז **לא ניתן להתווכח עם הכתוב בהם** (שם, ש' 24-27).

69. עולה מן המקובץ כי **גבאי מאשר למעשה את גרסת הנתבעים**: סוגיית בניין בית הכנסת לא החלה עם הגיעו של התובע לבית הכנסת, אלא שנים קודם לכן. לעמותה הוקצה מגרש כבר בשנת 2008, ואילו התובע הגיע להתפלל בבית הכנסת בשנת 2012. במסגרת הפרוטוקולים משנים 2013-4 עסקה העמותה בקידום הפרויקט של בית הכנסת, אולם התובע (שכבר החל להתפלל בבית הכנסת, כאמור לעיל) לא היה מעורב בכך. התכנית האדריכלית של בית הכנסת הוכנה עובר למעורבותו של התובע בהליך. גבאי איננו משכיל להבהיר מתי בדיוק חתם לתובע על ייפוי הכח והאם היה זה לאחר שפרש מכהונתו כיו"ר

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

העמותה. עוד מודה גבאי, כאמור, כי התובע לא העביר את הסכום בסך של 200,000 ₪, וכי איש לא מנע מהתובע לפעול לבניין בית הכנסת, בהתאם לייפוי הכח שהיה ברשותו ושמעולם לא בוטל. כלומר: **עדוּתו של גבאי מחזקת דווקא את עמדת הנתבעים.**

גרסתו של ענר שרעבי (רואה החשבון של העמותה)

70. רוי"ח ענר שרעבי (להלן: **שרעבי**) נחקר על תצהירו מטעם התובעים בפר' הדיון מיום 5.1.23. שרעבי כיהן כרואה החשבון של העמותה. בעדותו בחקירתו הראשית הוא מסר כי הוא מכהן כרו"ח בשכר בעמותה (עמ' 23, ש' 20). עוד הוא מבהיר כי הוא איננו שכיר של העמותה, אלא מקבל שכרו כנגד חשבונית (עמ' 24, ש' 7-8). לדבריו, רב העמותה, הרב מרציאנו, מקבל מלגה מהעמותה בסך של כ-24,000 ₪ לשנה (שם, ש' 13-28). עוד הוא מבהיר כי יש רבנים נוספים שמעבירים שיעורים בעמותה ומקבלים מלגה (שם, ש' 31-33). לדבריו, הוא עבד בשיתוף פעולה מלא עם התובע (שם, ש' 35-36). עוד הוא מעיד כי התובע פעל להוצאת אישור ניהול תקין לעמותה וכן המריץ את האנשים בעניין בניין בית הכנסת לזכר בנו המנוח (עמ' 25, ש' 2-6). עוד מעיד שרעבי כי המליץ לחברי העמותה לפתוח חשבון ייעודי נפרד לתרומות לבניין בית הכנסת, אולם לא ידוע לו האם חשבון כזה נפתח נכון למועד העדות (עמ' 25, ש' 8-12). עוד מעיד שרעבי כי המליץ שמורשי החתימה מטעם העמותה יהיו חברי וועד העמותה אולם הדברים אינם מחוייבי המציאות (שם, ש' 14-23). בחקירתו הנגדית השיב שרעבי לשאלת ב"כ הנתבעים כי **לא מצא תרומה של התובע לקרן בניין בית הכנסת** (עמ' 26, ש' 14-22). כל זאת, בהסתמך על המסמכים שהוצגו לו (שם, ש' 26).

גרסתו של פנחס מכלוף

71. פנחס מכלוף (להלן: **מכלוף**) העיד בחקירה ראשית מטעם התובעים ביום 5.1.23. יודגש כי מכלוף עצמו לא נמנה, משום מה, על הנתבעים, הגם שהיה חבר וועד העמותה. מכלוף מבהיר מהו הקשר של התובע עם אנשי בית הכנסת כדלקמן:

"בעקבות הטרגדיה של משפחת מואטי הוא הגיע להתפלל אצלנו חיבקנו אותו כמו כל מתפלל עם הרגש קצת יותר. הוא פרש מהצבא אני פרשתי מהצבא היינו חברים ממש נוסעים לחו"ל ביחד מתפללים נופשים ביחד." (עמ' 18, ש' 6-8)

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

מדברי מכלוף, המצטרפים לדברי יתר חברי הקהילה, עולה כי המתפללים, ובכללם הנתבעים, קיבלו בסבר פנים יפות את התובע ורעייתו.

72. מכלוף טוען שהתובע הוא אדם הגון שניתן לסמוך עליו (עמ' 18, ש' 11-12). עוד מוסיף מכלוף שהיתה הסכמה של כלל החברים כי התובע יוביל את הפרויקט (שם, ש' 34-36). מכלוף מעיד שנסע עם התובע למפגש בראש העין, עם אדוארד, על מנת לדון עם אדוארד בענייני הפרויקט (עמ' 19, ש' 4-6). כמו כן, הם נפגשו אצל האדריכל אשכנזי (שם, ש' 16-17).

73. באשר לתכניות מבהיר מכלוף כי התכניות של מבנה בית הכנסת היו מוכנות זה מכבר, אולם אלו הוחלפו בחדשות נוכח דרישת הרב מרציאנו והרב קוק (רב העיר) (עמ' 19, ש' 18-23 ועמ' 20, ש' 5-6).

74. באשר לקופות הצדקה, מבהיר מכלוף כי הלך עם התובע לרכוש קופות צדקה, כאשר רכשו בסה"כ 50 קופות, שחולקו בבתי קפה, מסעדות ואצל מכרים (עמ' 20, ש' 17). לדבריו, כספי הקופות הועברו לגזבר, דוד אדרי, אשר הנפיק קבלות והפקיד את הכספים בבנק (שם, ש' 19-28).

75. במסגרת חקירתו הנגדית מבהיר מכלוף כי לא ידוע לו על מי מחברי העמותה ש"תקע מקלות בגלגלים" לתובע, כאשר זה ביקש לקדם את ענייני מבנה בית הכנסת (עמ' 21, ש' 36 עד עמ' 22, ש' 1). עוד הוא מבהיר כי לא ידוע לו על מחלוקת בין הצדדים, לבד מהעובדה שלא נאספו די תרומות לשם קידום בניית בית הכנסת (עמ' 22, ש' 13-3). לאחר עיון בעדותו של מכלוף לא מצאתי כי יש בה כדי להועיל לתובעים, ולדידי, נראה כי היא מחזקת דווקא את גרסת הנתבעים.

גרסתו של הרב דוד מרציאנו, רב בית הכנסת

76. הרב מרציאנו, רב בית הכנסת והעמותה, זומן לעדות מטעם התובעים, ומסר את עדותו בפר' הדיון מיום 5.1.23. ייאמר כבר כעת כי הרב מרציאנו לא שפך אור רב על ההתנהלות בין הצדדים והדגיש לכל אורך עדותו כי הוא עוסק בענייני הלכה, שיעורי תורה וכיו"ב (עמ' 29, ש' 33). עוד הוא הוסיף כי לא היה מעורב במו"מ עם התובע (שם). לדבריו, סייר פעם אחת במגרש על מנת לבדוק הלכתית את כיוון פתח הכניסה של בית הכנסת שעתיד להיבנות (מעמ' 29, ש' 34 ועד עמ' 30, ש' 3). הוא איננו זוכר האם רב העיר דאז, הרב קוק, גם הוא

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 20-07-6853 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

הגיע למגרש. לשאלה האם הרב מרציאנו היה מעורב במפגש של חברי הקהילה עם התובע, משיב הרב שהשתתף אך ורק על מנת לכבד את התובע ותו לא, אולם לא היה מעורב בכל הפרטים שלעניין (שם, ש' 14-15). הרב מרציאנו חזר על עמדות אלו שוב ושוב ולא מצאתי כי יש בעמדות אלו משום התחמקות מלומר את האמת. התרשמתי כי מדובר באיש אמת, איש הלכה, שאין עניינו במחלוקת בין הצדדים שלפניי. בהקשר זה אדגיש כי אינני מקבל את טענות ב"כ התובעים בסיכומי התשובה כאילו ביקש הרב מרציאנו לחמוק מלהעיד לפניי. הרב העיד על מה שידע, גם אם עדותו איננה נוחה לתובעים.

ראיות הנתבעים

גרסתו של אסרף (הנתבע 1)

77. כעת נעבור לבחינת גרסתו של הנתבע העיקרי: רוני אסרף. ראשית: אציין שאסרף מכונה ע"י התובעים לעתים כיו"ר הוועד ולעתים כיו"ר העמותה. בתצהירו מבהיר אסרף כי לא כיהן לא כיו"ר העמותה ולא כיו"ר הוועד של בית הכנסת, במועדים הרלוונטיים לטענה בדבר ההתקשרות.

78. לגופו של עניין טוען אסרף כי התובע קיבל ייפוי כח מטעם העמותה, לאחר שחברי העמותה נכשלו בנסיונותיהם לקדם את הבנייה של בית הכנסת, בהעדר תקציב. לדבריו, הדברים הובהרו לתובע, ואז הוא נרתם לקידום הפרויקט. עוד הוא טוען כי ייפוי הכח מסמך את התובע לפעול מול הרשויות לכל דבר ועניין, ומשכך, אין לו לתובע אלא לבוא בטענות לעצמו, באשר לכשלון בקידום הפרויקט. **כן נטען כי ההסכמה בדבר קריאת שם בית הכנסת (שלא עוגנה בכתובים, בהעדר הסכם) היתה אך ורק ביחס לקריאת שם בית הכנסת, ולא היתה מעולם כל הסכמה בדבר שינוי שם העמותה.** באשר לקידום פרויקט בניית בית הכנסת, מבהיר אסרף כי המגרש הוקצה לעמותה כבר בשנת 2008, שנים לפני מעורבות התובעים והשתלבותם בקהילה. כך, הם פני הדברים אף ביחס לתכניות האדריכליות, שגם הן הוכנו עובר להשתלבות התובע בקהילה. כאמור, העיכובים בבניית בית הכנסת נבעו מהעדר אמצעים.

79. באשר לקופות הצדקה מבהיר אסרף כי נטל 3 קופות צדקה בלבד, כאשר רק אחת מהן היתה בביתו. לדבריו, בשים לב לכך שהבנייה לא יצאה לפועל בסופו של דבר, הוא ביטל את תרומתו האישית, הכרוכה בקופה שהיתה בביתו. באשר לשתי הקופות הנוספות, הרי שאלו נאספו והובאו לבית הכנסת, ונפתחו על ידו וע"י משה בואזיזה, ונמצא בהן סכום כולל בסך

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

של 3,576.14 ₪. סכום זה הופקד בחשבון העמותה. אסרף מכחיש כל קשר לחלוקת יתר קופות הצדקה. עוד הוא מצהיר כי קיבל פנקס קבלות, כאשר הוא מצהיר על איסוף תרומות בסך של 530 ₪, סכום אשר הופקד גם הוא בחשבון העמותה.

80. באשר לטענות התובעים ביחס לעלויות שיפוץ בית הכנסת מבהיר אסרף כי הוא שיפץ את בית הכנסת בהתנדבות מלאה ללא כל תמורה.

81. אסרף מדגיש כי נודע לחברי העמותה על החזרת המגרש שהוקצה לעירייה, בחלוף 10 שנים ממועד הקצאתו, וזאת, מפיו של התובע עצמו. לדברי אסרף, התובע נשאל האם הוא מעוניין בהארכת ההקצאה, והוא שהודיע לעירייה כי איננו מעוניין בהקצאה חדשה, וכי הוא מוכן להעביר את המגרש למוסד אחר, כפי שנעשה בהמשך.

82. אסרף נחקר על תצהירו בעמ' 35-44 לפר' הדיון מיום 5.1.23. אסרף מבהיר בעדותו כי היה חבר בצוות הבניה של בית הכנסת בין השנים 2016-7, כאשר הוא מבהיר כי איננו זוכר את המועד המדויק (עמ' 35, ש' 10-13). כמו כן, הוא מונה כיו"ר וועד העמותה בסוף שנת 2018 (שם, בש' 17 ו-34). לדבריו, ייפוי הכח לתובע נחתם ע"י גבאי (היו"ר הקודם של העמותה) עובר לכניסתו שלו לכהונה כיו"ר העמותה (שם, ש' 29-36). לדבריו, לא היה מודע מלכתחילה לייפוי הכח ונדרש לחתום עליו רק בשלב מאוחר יותר (עמ' 36, ש' 7-13). אסרף מציג בחקירתו מעורבות מינורית שלו בנושא הבניה, ובכלל זה, פגישות ספורות עם האדריכל, וזאת, בהינתן טיפולו של התובע עצמו בעניין (שם, ש' 15, עד עמ' 37, ש' 5). אסרף מדגיש שהיו תכניות מוכנות ביחס לבניית המבנה על המגרש, עובר לכניסתו של התובע לקהילה (עמ' 37, ש' 11-17). לשאלת ב"כ התובעים מבהיר אסרף כי חתם על דו"חות ומאזנים של העמותה בגין שנים שעובר לכניסתו לכהונה כיו"ר העמותה, וזאת, במטרה להציג את אלו לפני הרשויות (שם, ש' 23, עד לעמ' 38, ש' 4). אסרף שב וחוזר על קביעות אלו במהלך עדותו. לדבריו של אסרף (בעמ' 38, ש' 33-34), התובע הבין שאסרף עצמו מצוי בענייני הבניה, הדברים לא מצאו חן בעיניו והוא טרח להזיז את אסרף הצידה, על מנת שאסרף לא יתערב בענייני הבניה. בהמשך חקירתו נשאל אסרף ביחס לקופות והוא מבהיר כי היה אחראי ל-3 קופות, כאשר אחת מהן מוקמה בביתו, והשתים האחרות אצל שנים אחרים (דפניס ודן תורגימן, ר' גם עמ' 42, ש' 4-14). באשר לקופה שבביתו הרי שהחליט כי אין מקום לתרום כספים לבניין בית הכנסת כאשר זה לא מתקדם. אסרף מדגיש כי מעולם הוא לא מונה להיות אחראי על איסוף כספי הקופות (עמ' 40, ש' 6-12). אסרף נשאל על הסכום שהעביר מכספי שתי הקופות האחרות והוא מבהיר כי במועד שבו כתב את תצהירו בדק את הסכום שהעביר ונקב בו במדויק, אולם כעת איננו זוכר את הסכום המדויק שנאסף. כן הוא מדגיש כי מעולם לא נטל אגורה מכספי הקופות (עמ' 41, ש' 1-5). עוד נשאל אסרף על ההוצאות שמפורטות בדו"חות של העמותה לשנים 2018-9, שלפיהם הוצאו

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

כספים על ציוד משרדי בסך של 26,290 ש"ח, והוא מבאר כי הוא צריך לבדוק זאת, אולם להערכתו מדובר על הוצאות בגין התקנת מזגנים (עמ' 43, ש' 33-25). לקראת תום החקירה הנגדית מנסה ב"כ התובעים לעמת את אסרף עם הטענה שכספים שתרמו חברי הקהילה במסגרת עליות לתורה וכיו"ב היו מיועדים לבניין בית הכנסת, ואסרף מכחיש זאת מכל וכל, וטוען כי מעולם לא התקבלה החלטה כזו (עמ' 44, ש' 12-3).

83. לאחר בחינת דבריו של אסרף עולה כי אלו לא נסתרו ואין בהם לחזק במאומה את גרסתו של התובע. לא מצאתי כי אסרף מעל בכספים כטענת התובעים, כפי שלא מצאתי כי לאסרף מעורבות מיוחדת בהכשלת פרויקט בניית המבנה החדש לבית הכנסת. יתירה מכך: לשיטתו של אסרף, שלא נסתרה, פעל התובע, במסגרת ייפוי כח שניתן לו ושמעולם לא ניטל הימנו, לקידום הפרויקט, כאשר הוא עצמו הודר מהפרויקט. לא זו אף זו: המגרש הוקצה למבנה בית הכנסת שנים לפני כניסתו של התובע לעניין, וכך גם התכניות, שגם הן הוכנו עובר להשתלבותו של התובע בקהילה וטיפולו בעניין. דברים אלו מגובים בעדותו של התובע עצמו ולמעשה משמיטים את הקרקע מתחת לטענותיהם של התובעים. לגופה של עדות ושל הנתבע, מצאתי לפניי אדם אמין, קוהרנטי ושעדותו לא נסתרה במאומה.

גרסתו של משה בואזיזה (הנתבע 2)

84. משה בואזיזה, נתבע מס' 2 (להלן: **בואזיזה**) הגיש תצהיר מטעם הנתבעים. בתצהירו טוען בואזיזה כי לא היה חבר וועד העמותה בתקופה הרלוונטית וכי הצטרף כחבר וועד בתקופה מאוחרת יותר. כן הוא טוען כי לאחר שעיריית רחובות נטלה את המגרש שהוקצה לעמותה, פנו חברי העמותה לתובע וביקשו ממנו כי יפנה לעירייה בבקשה להותיר את המגרש ברשות העמותה, אולם הוא סירב לכך. **באשר להנצחת המנוח על שם בית הכנסת טוען בואזיזה כי היתה הסכמה בדבר ההנצחה על שם בית הכנסת, אולם התובע דרש החלפת שם העמותה, ולזה לא היתה כל הסכמה.** לבסוף מתייחס בואזיזה לנושא הקופות שהיו אצל אסרף, והוא מחזק את טענתו של אסרף כי שניהם יחדיו (אסרף ובואזיזה) הוציאו את כספי הקופות, מנו אותם והפקידו אותם בקופת העמותה.

85. בואזיזה נחקר בחקירה נגדית על תצהירו ביום 29.12.22. בחקירתו מבהיר בואזיזה כי לא כיהן כחבר וועד העמותה וגם כיום הוא מכהן כחבר **וועד בית הכנסת** וכגבאי ולא כחבר וועד העמותה (עמ' 75, ש' 24-13). בהמשך עדותו נדרש בואזיזה להבהיר את הדברים והוא מבהיר כי הוא **מכהן כגבאי בבית הכנסת**, האמון על עליות לתורה וכיו"ב, ומעולם לא עסק בענייני הבנייה של בית הכנסת. לדבריו (בעמ' 84, ש' 17-11), במסגרת איסוף התרומות בגין

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

העליות לתורה נאספו הכספים והועברו לקופת בית הכנסת. לדבריו, במאזן של העמותה היתה הפרדה בין כספי התרומות לבין קרן בניין בית הכנסת (שם, ש' 25). בהקשר זה הוא מציין כי גם לא השתתף בוועדות ובאסיפות שלעניין, להוציא האסיפה האחרונה, מיום 4.11.18, אותה אסיפה "שהתפוצצה" כלשונו (עמ' 76, ש' 4-7). בחקירתו נשאל בואזיזה על ספירת הקופות, ובכלל זה, כיצד ספר את הקופות ומי הסמיך אותו לכך. בואזיזה משיב שאסרף ביקש ממנו לסייע לו לספור את הקופה האישית שהיתה בביתו וברי כי אין כל מניעה לעשות זאת (עמ' 83, ש' 19-29, ועמ' 84, ש' 1-3), ולספור כספים שהופקדו ע"י מאן דהוא באופן פרטי בקופתו שלו, לפני שזה מבקש להעביר לקופה הציבורית את תכולת הקופה. לטעמי, יש בכך אפילו משום התנהלות ביושרה ראויה לציון הן של אסרף והן של בואזיזה, שלא העבירו את הכספים ללא ספירה שלהם, ואף הקפידו למנות יחדיו את כספי הקופה של אסרף. בהקשר זה אפנה לקביעת חז"ל שלפיה – **"קופה של צדקה נגבית בשנים ומתחלקת בשלושה"** (בבלי, בבא בתרא, ח, ב). לא מצאנו קביעה כזו במשפט הישראלי, אולם משענייננו בגביית קופת צדקה בבית כנסת הרי שלטעמי אסרף ובואזיזה פעלו כראוי, וודאי שלא ניתן לומר כי פעלו שלא כראוי, או שהוכח כי מעלו, חלילה, בכספי קופת הצדקה.

86. עוד נשאל בואזיזה בחקירתו הנגדית מדוע התמסמס כל עניין בניית בית הכנסת במסגרת הישיבה שבה השתתף. בואזיזה משיב שהנושא התמסמס עוד קודם לישיבה. ואלו הם דבריו:

"למה התמסמס כל ה, כל הנושא של הבנייה? אני לא יודע, אני לא יודע אם בגלל זה התמסמס בגלל הישיבה הזאתי כי זה היה גם לפני כן. השטח נגמר הזמן של השטח הזה שהיו אמורים לבנות בו. אבל כאן היה איזשהו פיצוץ של אי הסכמות. אי הסכמות בנושא של בחירת יושב ראש ועד כי איציק רצה להיות כן וטו, הוא אמר אני מטיל עלי וטו אני הולך להיות יושב ראש ועד 4 שנים. לא הייתה הסכמה לגבי הנושא הזה, כולם לא הסכימו והיו כל מיני חילוקי דעות לגבי בעתיד אם (לא ברור) הייתה איזשהו פיצוץ ובזה נגמר." (עמ' 85, ש' 13-20).

לדברי בואזיזה המחלוקת עסקה בבחירת יו"ר לעמותה כאשר התובע הטיל וטו בדרשו להיות יו"ר וועד העמותה למשך 4 השנים הקרובות.

גרסתו של אברהם סלמה (הנתבע 3)

87. אברהם סלמה, הנתבע 3, היה חבר וועד העמותה (להלן: **סלמה**) והגיש אף הוא תצהיר מטעם הנתבעים. סלמה נחקר בחקירה נגדית בפרי' הדיון מיום 5.1.23. לדבריו, התובע עצמו

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

הציע לקחת על עצמו את ניהול הפרויקט של בניית מבנה חדש לבית הכנסת, וזאת, נוכח נסיונו הצבאי העשיר ויכולת ההנהגה שלו, והציבור אפילו שמח על כך (עמ' 32, ש' 24-26). לדבריו, התובע ידע על כך שהמגרש הוקצה זה מכבר. עוד הוא מוסיף שהיתה חברות אמיתית ביניהם, חרף העובדה שכעת הוא נתבע ע"י התובע (שם, ש' 31-32). לדבריו של סלמה, הציע התובע לתרום לבניית בית הכנסת סכום בסדר גודל של כ-200 אלש"ח (עמ' 33, ש' 6). כן הוצע כי יאספו כספים בסכום חודשי לפקודת קרן הבניין. לדבריו, התובע עצמו היה אחראי, יחד עם מכלוף, על קופות הצדקה, אולם לא נאספו כספים רבים בקופות (שם, ש' 11-14). סלמה שב וחוזר על כך **שכמעט שלא נאספו תרומות** (שם, ש' 20). לדבריו, הוא אסף את כספי התרומות השוטפות של נדרים ושל עליות לתורה, ולא כספי קרן הבניין (שם, ש' 33-35). כספים אלו הופקדו בחשבון העמותה בבנק המזרחי (עמ' 34, ש' 1-3). לדבריו, כספי התרומות בגין העליות לתורה הוכנסו לכספת ומשם הועברו ע"י האחראי לכך לבנק ודווח על הכספים לרו"ח שרעבי (שם, ש' 5-10). לדבריו, הוא פרגן לתובע על קידום הפרויקט ואף נישק אותו וחיבק אותו (שם, ש' 19). סלמה מבהיר כי לא היה במועד ביטול ההקצאה חבר וועד העמותה (למרות שהדברים מופיעים במבנה הארגוני) אלא חבר וועד בית הכנסת (שם, ש' 22-36). לא מצאתי כי עדותו של סלמה נסתרה, אלא היא עקבית וקוהרנטית. יתירה מכך: סלמה מצביע על קשר מיוחד שלו עם התובע ולא מביע כל התמרמרות על תביעת התובעים, ומצאתי כי התנהגותו של סלמה היא מרשימה ויוצאת דופן. בשולי הדברים יוער כי (ללא קשר להכרעתי בעניין שלפניי) הרי שדומה כי החברים בעמותה אינם מודעים לרישום המדויק של מעמדם ברישומי רשם העמותות.

גרסתו של אברהם בבר זרד (הנתבע 4)

88. אברהם זרד, הנתבע 4 (להלן: **זרד**), הגיש תצהיר מטעם הנתבעים. הוא נחקר על תצהירו במסגרת פרי' הדיון מיום 29.12.22. ראשית, מציין זרד, לשאלת ב"כ התובעים, כי לא כיהן כחבר וועד העמותה אלא כחבר וועד בית הכנסת, כגבאי וכיו"ב (ר' למשל: עמ' 65, ש' 35, ושי' 38-39, עמ' 66, ש' 5, עמ' 67, ש' 8 ו-14-23; וכן בסעי' 2-3 לתצהיר). לגופו של עניין, משיב זרד לשאלות ב"כ התובעים כי אינו יודע מה המידע שהיה לתובע ביחס למגרש (עמ' 69, ש' 19). זרד מודה שהתובע התקדם בענייני בית הכנסת ו"רץ על כל התהליך" (שם, ש' 25), אולם לדבריו של זרד, לו עצמו לא היו נראות ההחלטות שאותן קיבל התובע ולכן הוא הדיר עצמו מטיפול בענייני הפרויקט (שם, ש' 29-31). לדבריו, כאשר היה צריך להחזיר את המגרש ואת ההקצאה לעירייה הוא ביקש לדעת מהי עמדתו של התובע בעניין (שם, ש' 37-38 ועמ' 70, ש' 1-4). לדבריו, התובע הודיע לו כי הוא ירד מעניין בית הכנסת.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

89. זרד מוסר במהלך עדותו מידע חשוב שמאיר באור אחר את סדר הדברים כדלקמן:
"אסיפה כללית ישבנו בינינו הוועד שסיכמנו אמרתי להם בואו, אסיפה של הוועד חברי הוועד להחליט מה עושים. החלטנו לא נותנים את העמותה בוא ניתן לו את השם של הבית כנסת. התקשרתי לרפי שיטרית שהוא חבר שלו ושלי אמרתי לו רפי תודיע לו שהחלטנו שנותנים לו את השם. תגייד לו וזהו אחרי זה רפי חזר אליי בסעיף 7 אומר לי בבר הוא לא רוצה את השם הוא רוצה גם את העמותה. אם אין לו את העמותה הוא לא רוצה כלום, זה מה שהוא אמר לי." (עמ' 71, ש' 32-38).

זרד מחזק למעשה גם את מה שמוסר שטרית בעדותו מטעם התובעים כי התובע עמד על קבלת שם העמותה, וזאת בנוסף לרצונו להתמנות ליו"ר ועד העמותה (עמ' 72, ש' 1-2), כטענת אסרף ובואזיזה, וכפי שהדברים עולים מהפרוטוקול שנוסח ע"י התובע עצמו. זרד מדגיש כי הדברים נעשו לאחר שהמגרש שהוקצה כבר נלקח ע"י העירייה, ולפנים משורת הדין, כאשר העמותה והחברים החליטו בכל זאת ללכת לקראת התובע וליתן לו את שם בית הכנסת, אולם הוא דרש גם את שינוי שם העמותה כדלקמן:
"הוא בסך הכל רצה את השם, רצית שם נלחמת על זה אין בנייה לא בנינו. אנחנו בתור מחווה של הוועד אף אחד לא הכריח אותנו, בתור מחווה אמרנו טוב בוא. אחרי שהיה את כל הפיצוצים וכל הלכלוכים כמו שאומרים בזה אמרו יאללה בשביל מחווה בוא ניתן לו את השם. בלי שישלם ובלו שישקיע כסף. התקשרנו לא הוא רוצה את העמותה, את העמותה לא הסכמנו." (עמ' 72, ש' 7-12).

בשולי עניין זה (והגם שאין לכך משמעות, כאמור לעיל) אעיר כי גם במסגרת נסיונות הפשרה מטעמי ניסיתי לשכנע את התובעים לקבל את שם בית הכנסת, אולם הם דרשו לשנות את שם העמותה, וכאמור לעיל, אינני מקבל את טענת ב"כ התובעים בריש סיכומיה בעניין.
עוד בשולי הדברים מתייחס זרד לקופות וטוען כי לא היה מודע להן עד להליך המשפטי (עמ' 74, ש' 5).

90. סיכומם של דברים, שלדברי זרד, שאין לי כל סיבה שלא לקבלם, הלכו הנתבעים לקראת התובעים ובמיוחד לקראת התובע, והסכימו לשנות את שם בית הכנסת גם ללא כל תמורה, אולם המחלוקת התגלעה ביחס לשינוי שם העמותה, כאשר לכך הנתבעים לא יכלו להסכים.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

גרסתו של רוני לבן (הנתבע 5)

91. רוני לבן, הנתבע 5 (להלן: **לבן**) הגיש תצהיר מטעם הנתבעים ונחקר על תצהירו ביום 29.12.22. לדבריו, הוא מעולם לא כיהן כחבר וועד העמותה אלא כחבר וועד בית הכנסת. לא מצאתי כי בתצהירו של לבן יש לשפוך אור רב על ההתרחשויות מושא התביעה שלפניי. מדובר בנהג משאית שלא היה מעורב ברוב האירועים שלעניין ולא היה בקשר עם התובעים.

גרסתו של אברהם יפרח (הנתבע 6)

92. אברהם יפרח (להלן: **יפרח**) הגיש תצהיר מטעם הנתבעים ונחקר בחקירה נגדית בפר' הדיון מיום 5.1.23. לדבריו, הוא כיהן כחבר וועדת ביקורת בעמותה, הגם אם לא כחבר וועד העמותה (עמ' 15, ש' 23). כן היה חבר בצוות הבניין (עמ' 16, ש' 25). יפרח טען כי לא עסק בענייני הקופות וכי אין לו כל מושג בעניין (עמ' 17, ש' 14-15). לדבריו של יפרח, סוכם עם התובע כי הוא יתרום כספים וכן יביא את מחותנו, אדוארד, על מנת שזה יהיה הקבלן בפרויקט (שם, ש' 13). לדברי יפרח, הוסכם בין הצדדים כי בית הכנסת ייקרא על שם המנוח, **אולם התובעים עמדו על כך שהעמותה תהיה על שמו של המנוח ולא רק בית הכנסת שייבנה בבוא העת**, ומכאן הסכסוך בין הצדדים (שם, ש' 23-24). דומה כי זו אכן נקודת המחלוקת בין הצדדים, כפי שהדברים מתחברים לטענות של עדי כלל הצדדים. מכל מקום, לא מצאתי כי עדותו של יפרח יכולה להשכילנו מעבר לאמור.

גרסתו של דוד אדרי (הנתבע 7)

93. דוד אדרי (להלן: **אדרי**) כיהן כגזבר העמותה בין השנים 8-2015. גם אדרי הגיש תצהיר ע"ר מטעם הנתבעים. לדבריו, הגם שברשם העמותות מופיע תאריך פרישה בשנת 2019 הרי שבפועל הוא עסק בענייני הגזברות עד שנת 2018, מועד שבו החליפו בפועל בואזיזה. אדרי נחקר על תצהירו בעמ' 44-48 לפר' הדיון מיום 5.1.23. אדרי מדגיש כי היה אחראי לכל שקל שנכנס לקופת העמותה והיה מפקידו בבנק. לדבריו, הוא עצמו ספר כל שקל והוציא קבלה על כל תקבול (עמ' 46, ש' 20-28). אדרי מבהיר כי היתה הפרדה בין כספי העמותה בשוטף לבין הכספים שהיו מיועדים לבניית בית הכנסת (שם, ש' 24). אציין כבר כעת כי לא מצאתי כי עדותו של אדרי נסתרה, ולא מצאתי שלא לקבלה.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

גרסתו של הרב יגאל אבן דנאן

94. הרב יגאל אבן דנאן (להלן: **הרב אבן דנאן**) הוא יו"ר עמותת "עטרת מרדכי" העמותה שקיבלה את המגרש שהוקצה מלכתחילה לעמותה דנא. הרב אבן דנאן מסר תצהיר ע"ר מטעם הנתבעים והעיד בפר' הדיון מיום 5.1.23. הרב אבן דנאן משיב בחקירתו הנגדית לשאלת ב"כ התובעים שגם הוא עצמו איננו מבין מדוע זומן להעיד בתיק דנא (עמ' 27, ש' 16-17). הרב אבן דנאן מעיד על קשריו הטובים עם הרב מרציאנו ומבהיר כי לא היה פונה לקבל את המגרש לולי הסכמת הרב מרציאנו. לדבריו, ראש העירייה, רחמים מלול, הפנה אותו לעמותה דנא. הוא פנה לרב מרציאנו. זה הפנה אותו לאסרף, שהפנה אותו בתורו לתובע, תוך כדי שאסרף הבהיר כי למרות שהוא עצמו מכהן כיו"ר העמותה הרי שהתובע הוא "המוציא והמביא" בעניין בניין בית הכנסת ולכן יש לפנות אליו על מנת להימנע מכל "קפידה" (שם, ש' 19-33). לדבריו של הרב אבן דנאן הוא דיבר עם התובע 3 פעמים, לאחר שאסרף ביקש להקפיד על כך שהדברים יהיו על דעתו של התובע (עמ' 28, ש' 9-10). לדבריו, התובע ואסרף לא הצליחו להסתנכרן איש מול רעהו, והוא עצמו הבין שיש משהו עמוק ביניהם (שם, ש' 12-14). הרב אבן דנאן מעיד כי הוא הציע לתובע להנציח את המנוח בבית הכנסת שעמותת "עטרת מרדכי" תבנה, והתובע לא פסל זאת (שם, ש' 14-17). עוד הוא מעיד כי התובע עצמו איננו חתום על אישור העברת המגרש לידי עמותת "עטרת מרדכי", בשל העובדה שהוא עצמו איננו חבר וועד העמותה (שם, ש' 18-19 ו-24). הרב אבן דנאן הבהיר כי היו לו שיחות ארוכות עם התובע, בנסיבות המיוחדות של העניין, והוא אף הציע לו הנצחה ללא כל תמורה, כאשר לא ברור טיב ההנצחה (שם, ש' 31-35). לדבריו הרב אבן דנאן בחקירתו הנגדית, מיכל עבודי (מנהלת מחלקת הנכסים בעיריית רחובות) אמרה לו שהעמותה לא קידמה את בניית בית הכנסת על המגרש, שהוקצה לה לפני כעשור, ולא הציגה אישור לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, ולכן הוחלט בעירייה על נטילת המגרש מהעמותה (עמ' 29, ש' 9-15). אדגיש כי מדברי הרב אבן דנאן עולה כי **הנתבעים נהגו בכבוד בתובעים וסירבו לנקוט בכל צעד מבלי לקבל את אישורו של התובע, שאפילו לא היה חבר בעמותה.**

התנהלות חברי העמותה בראי חוק העמותות

95. לטענת הנתבעים, ההתקשרות הנטענת של התובעים (ככל שהיתה כזו) היא מול העמותה ולא מול אורגניה, ומכאן שיש לדחות את התביעה מול הנתבעים 1-7, בהעדר יריבות. אבחן את הטענה להלן:

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

96. חוק העמותות, תש"ס-1980 (להלן: **חוק העמותות**) מסדיר הקמתן של עמותות ואופן התנהלותם של תאגידיים אלה, החל בזכות לייסד עמותה (סעיף 1), דרך תקנון העמותה (סעיף 11); מוסדות העמותה, דרכי בחירתם ותפקידיהם (פרק ד'); סמכויות הרשם בפיקוח וליווי העמותה (פרק ה' ופרק ו'); וכלה בפירוק העמותה (פרק ז').

97. עמותה מתנהלת באמצעות שלושה מוסדות חובה: האסיפה הכללית, וועד העמותה וועדת הביקורת (או רואה חשבון). חוק העמותות מייחד סמכויות לאסיפה הכללית ולמוסדות אחרים של העמותה, ומאפשר לייחד להם סמכויות נוספות במסגרת התקנון. בין היתר, האסיפה הכללית קובעת את מספר חברי הוועד ואת זהות חברי הוועד. על הוועד הנבחר לנהל את עניני העמותה, ובידיו נתונות כל הסמכויות השיוריות – דהיינו: כל הסמכויות שלא יוחדו בחוק או בתקנון לאסיפה הכללית או לכל מוסד אחר של העמותה (דוד א' פרנקל, **דיני עמותות בישראל**, מהדורה שנייה (התשע"ב-2012) 124; להלן: **פרנקל, דיני עמותות בישראל**. כן ר': פסק דינה של כבי' השופטת גאולה לויין בת"א (מחוזי באר שבע) 69740-05-18 עו"ד **חביב עמר נ' הרב יעקב אברגל** (נבו, 6.10.21; להלן: **עניין חביב עמר**).

98. על חברי הוועד מוטלת החובה לפעול לטובת העמותה במסגרת מטרותיה ובהתאם לתקנון ולהחלטות האסיפה הכללית (סעיף 27 לחוק העמותות). מחברי הוועד נדרשת נאמנות כלפי העמותה. **חברי הוועד חייבים לפעול בהתאם לתקנון ולהחלטות האסיפה הכללית, וכל פעולותיהם חייבות להיות לטובת העמותה. משמעות חובה זו היא איסור על חבר וועד לשקול כל שיקול אחר מלבד השיקול של טובת העמותה. חובתו של חבר וועד לפעול לטובת העמותה תיחשב כמופרת אם פעל להפקת רווח אישי בניצול מעמדו כחבר עמותה** (פרנקל, דיני עמותות בישראל, 169, 170).

99. בהתאם להלכה הפסוקה, החובה הטבועה בסעיף 27 לחוק העמותות טומנת בחובה את חובות הזהירות החלות על חברי הוועד בנושאי משרה בעמותה ואת חובות האמון שהם חבים, ובעניין זה ניתן להקיש מהוראות סעיפים 253 ו-254 לחוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: **חוק החברות**), המשרטטים את קווי המתאר של אותן החובות החלות על נושא משרה בחברה (ע"א 7307/11 **חיים וויס נ' רמת איתרי** (נבו, 17.9.2013)).

100. עולה מן המקובץ עד עתה כי עקרונית נדרשת חובת זהירות מחברי וועד עמותה, כמו גם חובה לפעול לטובת העמותה. ככל שחבר וועד עמותה פעל בניגוד לתקנון העמותה ולהחלטות האסיפה הכללית הרי שהוא הפר את מחויבותו כלפי העמותה. **דא עקא שבענייננו ולאחר שמיעת כלל הראיות מצאתי כי התובעים לא השכילו להביא ולו ראיה אחת כי הנתבעים 1-7 פעלו בניגוד לאינטרסים של העמותה, בניגוד להוראות תקנון**

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

העמותה או האסיפה הכללית של העמותה. יתירה מכך: לתובעים טענות כלפי העמותה על כך שהפרה את ההתקשרות מולם; אולם התובעים עצמם מודים כי לא נכרתה התקשרות כזו מעולם, ושמא על כך הם מלינים.

101. כמו כן יש לתובעים טענות בדבר התנהלות כספית של העמותה. ברי כי לא זה הפורום לתקוף התנהלות מעין זו. ככל שיש לתובעים טענות בדבר התנהלותה של העמותה, היה עליהם להפנות טענות אלו לרשם העמותות, ברשות התאגידיים, האמון על בחינת טענות אלו. לעניין זה אפנה להוראות הסעיפים הבאים בחוק העמותות: סעי' 34ג' ו-34ד' שעניינם חלוקה רווחים אסורה ואחריות חברי העמותה לכך; פרק ה' לחוק העמותות, שעניינם בניהול חשבונות העמותה; פרק ה'1, שעניינם בפקוח ובקרה; פרק ו', שעניינם בחקירת תפקוד עמותה; פרק ז', סימן ב', שעניינם בפירוק עמותה לפי צו של בית משפט, כאשר הסמכות בעניין זה מסורה לבית המשפט המחוזי; וכן הנחיית רשם העמותות במסמך שענייניו – **"מדיניות טיפול בדיווחים המתקבלים מאת הציבור בעניינין של עמותות וחברות לתועלת הציבור"**¹. התובעים לא פעלו בדרך זו והגישו תעצומותיהם למותב דנא, כאשר ספק רב האם יש למותב סמכות לבחון עניינים אלו ולעסוק בהם. לעניין זה ר' פסק דינה של סגנית הנשיאה צילה צפת בת"א (מחוזי תל אביב) 49658-09-14, **פלד ואח' נ' פריינוביץ ואח' (נבו)**, 4.8.17; להלן: **עניין פלד**), שעניינם במחלוקת בין שתי קבוצות של מתפללים בבית כנסת. במסגרת פסק דינה קובעת השופטת צפת (בפסקה 20) כי –

"הסמכות לדון בענייני עמותות ובפרט בסכסוך בין חברי עמותה ובשאלה מי הינו חבר עמותה נתונה לבית המשפט המחוזי מכוח סמכותו השיורית. סעי' 51(א) חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 (להלן "חוק בתי המשפט") גודר את סמכות בית משפט השלום לדון בתביעות כספיות ששוויין עד 2.5 מיליון ₪ וכן תביעות מסוימות במקרקעין שעניינן בעיקר חזקה ושימוש. **סעי' 40 לחוק בתי המשפט מקנה סמכות שיורית לבית המשפט המחוזי.**"

102. גם לו היו נשמעות טענות התובעים ביחס להתנהלות העמותה (ולמען הסר ספק, לא מצאתי כי התובעים הרימו את נטל הראייה בעניין) הרי שהמתווה להגשת פיצוי בשל טענה להתנהלות בניגוד לתקנון העמותה היא במסגרת **"תביעה נגזרת"**. בסוגיה זו מתעוררת השאלה האם יש מקום לתביעה נגזרת בעמותה. ככלל, מוסדר הליך זה של תביעה נגזרת במסגרת סעיפים 194-206 לחוק החברות. הליך התביעה הנגזרת מעניק לבעל-מנייה או

¹ https://www.gov.il/he/service/non_profit_organization_complaint#collapseItem2

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

לדירקטור (ובמקרים מסוימים גם לנושה) זכות לתבוע בשם התאגיד, ובכך "לעקוף" את סמכות האורגנים המוסמכים להחליט על הגשת תביעה, כשאלה נמנעים מקבלת החלטה לטובת התאגיד. התביעה הנגזרת מוגשת בשם התאגיד, והיא נועדה לשרת את טובתו. הסעד הניתן במסגרתה נועד להעשיר את קופת התאגיד, ולא את כיסו הפרטי של מגיש התביעה (אירית חביב-סגל, דיני חברות, כרך א' 686 (2007)). נשאלת השאלה האם ניתן להחיל הליך זה גם על עמותה, חרף העובדה שהליך זה איננו מוזכר בחוק העמותות אלא אך ורק בחוק החברות. כלומר: האם עצם העובדה שלא בא זכרו של הליך זה במסגרת חוק העמותות מלמד על לקונה או על הסדר שלילי? ייאמר כבר כעת כי לא מצאתי הלכה פסוקה וסדורה בעניין זה של בית המשפט העליון.

103. עם זאת, בבתי המשפט המחוזיים נחלקו הדעות בסוגיה: בעניין חביב עמר קבעה כב' השופטת לויין בפשטות שעקרונית יש לאפשר לתובע להגיש תביעה נגזרת בשם העמותה כנגד הנתבע, וזאת בהיקש מההסדר בחוק החברות לעניין חברה לתועלת הציבור. עוד היא קבעה כי חסימת האפשרות להגיש תביעה נגזרת, בנסיבות הייחודיות של המקרה שלפניה, תקנה למעשה חסינות מפני הליך משפטי בשם העמותה ומפני ביקורת שיפוטית, למי שמעורב בפעילות העמותה, וזאת, גם אם מעשיו מקימים לעמותה עילת תביעה כנגדו (פסקה 13 לפסק הדין והחלטה מיום 8.5.19). ודוק: עניין חביב עמר עסק בסיטואציה מיוחדת שבו התעוררה מחלוקת באשר לזהות הוועד של עמותת בית כנסת. בסופו של דבר, התביעה באותו מקרה נדחתה לגופו של עניין אולם בסיפת פסק דינה קראה השופטת לויין למעורבות רשם העמותות במינוי וועד לאותה עמותה, נוכח העובדה שלא ניתן להוסיף ולנהל את העמותה ללא בחירות כדין למוסדותיה, מבלי שהגורמים אשר מנהלים את ענייני העמותה השוטפים עושים כן מבלי שנבחרו בבחירות, ובכך לא משקפים את רצון הבוחרים, ומבלי שנערכים דוחות כספיים לעמותה כדין, אשר משקפים את מצבה הכלכלי.

104. לעומת הכרעתה של השופטת לויין בעניין חביב עמר, הרי שגישתה של כב' השופטת רות רוני (בשבתה בבית המשפט המחוזי בתל אביב) בתני"ג (ת"א) 43264-02-17 עו"ד מורן מאירי נ' התאחדות לכדורגל בישראל (נבו, 27.10.20) היא אחרת. בפסק דינה המפורט בוחנת השופטת רוני את סוגיית התביעה הנגזרת בעמותה, במיוחד תוך בחינת מאפייניה המיוחדים של ההתאחדות לכדורגל, שבעניינה קיימים מנגנוני בקרה נוספים, וקובעת את הדברים הבאים (פסקה 98 לפסק הדין):

"סיכומה של נקודה זו, אני סבורה כי המקורות הפרשניים השונים להתחקות אחר תכליתו הסובייקטיבית של החוק תומכים במסקנה לפיה היעדרו של הסדר

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

חקיקתי המאפשר הגשת תביעה נגזרת בשם עמותה מהווה הסדר שלילי ולא לקונה.

לאור כל האמור, אני סבורה כי היעדר הוראת חוק מפורשת המחילה את מוסד התביעה הנגזרת על עמותות צריכה להתפרש כהסדר שלילי, היינו כי לא ניתן, במצב החוקי הקיים היום, לאפשר הגשה של תביעה נגזרת בשמה של ההתאחדות. גם אם תוצאה זו איננה משקפת בהכרח את הדין הרצוי, אין די בכך על מנת לאפשר "השלמה" של הדין מכוח היקש מהוראות חוק החברות."

105. בשולי הדברים מוסיפה השופטת רונן דברים בדבר מנגנוני בקרה נוספים על העמותה (פסקה 99 לפסק הדין), הרלוונטיים להפליא לעניין שלפניי:

"יוער בשולי הדברים כי אם גם לא ניתן להגיש תביעה נגזרת בשם ההתאחדות בפרט או בשמן של עמותות בכלל, הרי שאין בכך כדי למנוע את האפשרות לנקוט באמצעים אחרים לאכיפת הדין, להגנה על האינטרס הרכושי של ההתאחדות ולהתרעה מפני הפרת הדין במקרים נוספים. כאמור לעיל, ישנם גורמי פיקוח ציבוריים ובכללם רשם העמותות, שמוקנות לו סמכויות שונות. בכלל זה מוסמך הרשם להוביל להליכי חקירה ובדיקה של פעילות העמותה, לשיפור מנגנון הפעולה שלה, ואף להביא באופן אפקטיבי להגשת תביעה נגד נושאי המשרה בה בהנחה שאלה גרמו לה נזק."

לטעמי, זו הדרך שבה היה על התובעים לפעול, אולם אלו נמנעו לפעול בעניין, והגישו תביעה שאיננה תביעה נגזרת, ושאיננה מקנה כל זכות לפיצוי, בפני מותב שלא מוסמך.

בניית בית כנסת והנצחת תורמים בראי המשפט עברי

106. בניית בית כנסת וההלכות הנוגעות לעניין נדונו ע"י חז"ל, ע"י הראשונים והאחרונים. באשר לחובה לבנות בית כנסת פוסק הרמב"ם (בהלכות תפילה, יא, א) כדלקמן:

"כל מקום שיש בו עשרה מישראל צריך להכין בו בית שיכנסו בו לתפלה בכל עת תפלה, ומקום זה הוא הנקרא בית הכנסת. וכופין בני העיר זה את זה לבנות להן בית הכנסת ולקנות להן ספר תורה נביאים וכתובים."

והשולחן ערוך אף פותח בכך את הלכות בית הכנסת (אורח חיים, קנ, א):

"כופין בני העיר זה את זה לבנות בית הכנסת".

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

ובסימן העוסק בדברים שבני העיר כופין זה את זה (בחושן משפט, קסג, א) פוסק השולחן ערוך, שבני העיר כופים זה את זה לבנות להם בית כנסת ולקנות ספר תורה נביאים וכתובים. ומדגיש הרמ"א על אתר (על פי רבינו ירוחם), שאפילו מיעוט כופין את המרובין. כלומר: יש כח ביד המיעוט לכפות את הרוב לבנות בית כנסת.

יתירה מכך: הרמ"א פוסק (בחושן משפט, סוף סימן קסב, סעיף ז) על פי הריב"ש (סימן רנג) שיחידים הבאים לבנות להם בית כנסת אין אחריים יכולים למחות בידם, והמוחה ראוי לנזיפה. והמגן אברהם (סוף סימן קנד, סעיף קטן כג, הובאו דבריו גם במשנה ברורה, קנ, סעיף קטן ב) פסק שהמעכב לבנות בית כנסת אפילו יש בית כנסת אחרת בעיר, מונע הוא רבים מלעשות מצוה. ומבאר רבי משה פיינשטיין בספר שאלות ותשובות "אגרות משה" (חלק ב, סימן מו), שהדברים נובעים מכך שיש מעלה בבניית בית כנסת נוסף לאלו שרחוקים מבית הכנסת הראשון (ר' גם: כנסת הגדולה, קנא, הגהת בית יוסף, בשם הר"י הלוי (מד) שהמעכב מלבנות, זה נחשב לנתיצה והריסה).

עם זאת, בהעדר יכולת כלכלית לבנות בית כנסת, הרי מחוייבת הקהילה **לשכור** מקום לתפילה (המשנה ברורה בתחילת סעיף קטן ב; ובשער הציון הוא מביא שהדברים פשוטים ולא צריכים ראיה).

107. כפי שראינו לעיל בהלכה הפסוקה במשפט הישראלי, המחלוקות בעניין ניהול בית כנסת הן כר פורה לפסיקת בתי המשפט (ר' עניין פלד ועניין חביב עמר לעיל). מחלוקות אלו לא החלו רק בדור התקומה במדינת ישראל. בתי כנסת מועדים למחלוקת, במיוחד בשים לב לחילוקי דעות ומנהגים בהם. עם זאת, חרף הדעות השונות ועל מנת לשמור על אחדות הקהילה מצופה מהצדדים שיוותרו איש לרעהו ולא ידקדקו על קוצו של יו"ד. לעניין זה ר' דברי המגן אברהם (קנד, כג), בשם הרא"ם וספר "משפטי שמואל". כך, קובעים הפוסקים שעל מנת שלא לגרום למריבות וקטטות בבית כנסת עדיף שיפרדו ויקימו בית כנסת נוסף. ר': משנה ברורה, קנ, סעיף קטן ב, עפ"י הרדב"ז, חלק ג, תעב. בתשובת הרדב"ז הוא כותב את הדברים הבאים:

"ולא תטעה בדברי לומר שאני סובר שהחלקה (שהחלוקה. י"פ) טובה חס ושלום... אלא צריך להשתדל שיהיו לב אחד לאביהם שבשמים, ואם אי אפשר, שתמיד הם מתקוטטים והם במחלוקת, דחה הרע במעוטו."

כלומר: לעתים נחוץ להפריד את הקהילות על מנת להימנע ממחלוקת בתוך בית הכנסת.

108. ולענייננו: המשנה ברורה (קנד, נט) מביא (בשם הרשב"א, בתשובותיו, חלק א, תקפא) כך:

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

"המתנדב איזה דבר לבית הכנסת כגון פרכת וטסי כסף וכיוצא בזה ורוצה לכתוב שמו עליו, אין הציבור יכולים לעכב עליו, שגם התורה כותבת ומפרסמת העושה מצוה"

כלומר: התורם איזושהו חפץ קודש לבית הכנסת זכאי לחרוט את שמו על החפץ. לעניין זה ר' גם: אינציקלופדיה תלמודית, תשי"א-1951, כרך שלישי, ערך "בית הכנסת", בעמ' רו.

וממשיך המשנה ברורה וקובע:

"ומיהו דוקא אם נתרצו לקבל נדבתו, אבל אין יכול להתנדב ולכתב שמו עליו בעל כורחו של הציבור" (עפ"י ספר הפרי מגדים, אשל אברהם, סעיף קטן כג).

כלומר: לא יכול לבוא אדם, אפילו הוא ממתפללי בית הכנסת, ולתבוע בכח שיסכימו לקבל תרומתו, אלא עליו לקבל את הסכמת הציבור לכך.

בהמשך הדברים מביא המשנה ברורה שם את דברי ספר ה"אמונת שמואל" (סימן לה), המבהיר שגבאי צדקה ששכר פועלים לסייד וכיו"ב, במעות צדקה, **אין לכתוב בבית הכנסת שהפעולה נעשתה בהשתדלותו של אותו גבאי**, אלא דווקא מי שעושה בעצמו או בממונו דבר מה כותבים ומנציחים את שמו (הדברים הובאו באליה רבה, קנ, סעיף קטן ה).

משמעות הדברים היא שפרויקטור שפעל לטובת בית כנסת (ובכלל זה, קידם עניינים ברשויות, פעל מול האדריכל, הקבלן, רואה החשבון וכיו"ב) איננו זכאי להנצחת שמו אך בשל פעילותו כפרויקטור.

109. אולם עלינו לבחון האם היתה התחייבות חוזית בין הצדדים, שמכוחה יכול התובע לדרוש אזכור של קרובו המנוח. בהקשר זה יודגש כי **מעמדו של התובע הוא קבלן ולא כפועל**, כהגדרתם של אלו ברמ"א על השולחן ערוך (סימן שלג, סעיף ה) ובאחרונים (ר': הש"ך והסמ"ע שם וכן בגר"א ס"ק לג, עוד ר' בנתיבות המשפט, ביאורים, סימן שלה, ס"ק א). משמעות הדברים היא כי במסגרת מעמדו של התובע כפרויקטור (קרי: קבלן) להקמת בית הכנסת, הרי שככל שלא הצליח התובע בפעילותו להקמת בית הכנסת, לא יכולה לעמוד לו כל טענה כנגד הנתבעים. כלומר: עלינו לבחון האם עמד התובע במבחן התוצאה. בהקשר זה יודגש כי גם אם נקבל את טענת התובעים שלפיה היתה התקשרות בין הצדדים הרי, שכאמור, לא מצאתי כי התובע עמד בתנאי ההתקשרות שלעניין.

110. בשולי הדברים ובשים לב לקביעה הקטגורית בסיכום הדיון של חברי העמותה עם התובעים, שנערך ושנוסח ע"י התובע, ולפיו גם אם תתקבל תרומה משמעותית, הרי שלא

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

תהיה לתורם כל זכות ביחס לקביעת שם בית הכנסת או הנצחת קרוביו של התורם. בעניין זה אפנה לקביעת המשנה במסכת אבות (פרק ה, משנה יג) שלפיה אחת מארבע המדות במתן צדקה, היא המדה של "הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים", שחז"ל מגדירים מדה זו כ"עינו רעה בשל אחרים". לטעמי, קביעה כי שם בית הכנסת ושם העמותה ייקרא על שם המנוח, כאשר כל תרומה, אף גדולה באופן משמעותי מתרומתם של התובעים לא תוביל להנצחה של גורם אחר על שם בית הכנסת, משמעותה סיכול היתכנות של תרומה משמעותית ע"י אחרים, באשר בניית מבנה חדש לבית הכנסת, שכאמור, עלותו כמיליון עד שני מיליון ₪ לפחות, דורש תרומות משמעותיות, וקביעה שהנצחה אחרת אסורה תוביל לכך שאחרים לא יתרמו. כל זאת, כאשר התובעים מסכימים לתרום סך של 200 אל"ח רק בשלב שלאחר הקמת השלד. ברי כי תנאי זה הוא דרקוני ומכאן שניתן להבין את התנגדות הנתבעים לו.

111. לא זו אף זו: מצאנו כי פרנסי הקהילה יכולים לכפות על הצדקה ואף לבנות בית כנסת. כלומר: לכפות את חברי הקהילה לתרום סכום קבוע לצדקה עבור עניים (ר' למשל: שולחן ערוך, יורה דעה, רמח"א, שם נקבע שכל אדם חייב לתת לצדקה; וכן בבלי בבא בתרא, ח, ב, שם נקבע שממשכנים על הצדקה). מאידך גיסא, לא מצאנו כי אדם פרטי יכול ורשאי לכפות על הציבור לקבל צדקה דווקא ממנו. בהקשר זה מצאנו כי בבניית המשכן היה על כלל בני ישראל לתרום ולא אספו סכום גדול מהעשירים. כלומר: היסוד הוא ההשתתפות העממית בבניית הצדקה להקמת המשכן. וכך נאמר: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (שמות, כה, ב), וכן: "כל נדיב לבו יביאה את תרומת ד'" (שמות, לה, ה), וכן: "כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם להביא" (שמות, לה, כט). נמצאנו למדים, שהגישה שלפיה יש לחייב את הציבור לקבל תרומה מגורם אחד, תוך התניות בדבר הנצחת שם קרובו, ללא הסכמת הציבור, איננה מקובלת.

שלילת טענת התובעים בדבר העדר הסכמה להנצחת המנוח

112. כאמור לעיל, עיקר עניינה של התביעה בטענת התובעים שלפיה הפרו הנתבעים הסכם התקשרות בעל פה בינם לבין התובעים לבניית מבנה חדש לבית כנסת עבור העמותה. דא עקא שבמהלך הילוכו של פסק הדין עלה כי מעולם לא היתה התקשרות כזו, לא בכתב ולא בעל פה. ניתן לומר שעל כך בדיוק יצא קצפם של התובעים, על כך שהנתבעים סירבו להתקשר עמם, חרף השקעתו של התובע באופנים שונים בייזום בניית בית הכנסת, איסוף קופות צדקה, קשר עם גורמים חיצוניים בעניין וכיו"ב, השקעה שעליה אין כל חולק ושאר

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

זכתה לשבחים רבים מחלק מיחידי הנתבעים. דא עקא שאין בכל אלו על מנת להקים עילת תביעה כנגד הנתבעים, שפעלו גם הם לטובת העניין, כל אחד לפי עניינו ומעמדו.

113. עוד בשולי הדברים אציין את שעובר כחוט השני בכל מהלך פסק הדין ועדויות כלל הצדדים: **הנתבעים הסכימו להעניק לתובעים את שם בית הכנסת, אולם לא הסכימו לשנות את שם העמותה. לעומת זאת, דרש התובע שינוי שם עמותה, מינויו ליו"ר ועד העמותה למשך 4 שנים, והעדר אפשרות של מאן דהוא לקבל אזכור של שם יקירו בבית הכנסת, אף אם יתרום תרומה גדולה ומשמעותית יותר.** לעניין זה אפנה לעדויותיהם של עד התובעים, שטרית, כמו גם עדי הנתבעים: בואזיזה, זרד ויפרח. לא זו אף זו, תנאיו של התובע בעניין הוכתבו בנוסח צבאי, כטענת רעייתו, והנתבעים ביכרו שלא להיענות לדרישות דרקוניות אלו. **אלו החלטות לגיטימיות שלא מצאתי לנכון להתערב בהן, במיוחד כאשר ענייננו בתביעת פיצוי כספי!**

114. לא זו אף זו, שבסיכומי התשובה מטעם התובעים נטען כי התובע הסכים בסופו של דבר במהלך נסיונות הפשרה לפניי לכך ששם **העמותה** (בשונה משם בית הכנסת) לא ישונה. כשלעצמי, לא אוכל להתייחס לנסיונות פשרה, גם אם אלו נערכו באולמי. אולם די לי בכך שההכרעה בעניין מעולם לא התקבלה בהסכמת הצדדים עובר להגשת התביעה על מנת להוכיח שאכן לא הגיעו הצדדים לכלל הסכמה בסוגיה מושא תביעה זו.

שלילת הטענות בדבר התעשרותו של אסרף שלא כדין מקופות הצדקה

115. לא אוכל להימנע מלהתייחס גם לטענות החוזרות והנשנות, אשר צפו ועלו גם בסיכומי התשובה של התובעים, בדבר נטילת כספי הקופות שלא כדין ע"י אסרף. בעניין זה קיבלתי את גרסתו של אסרף, שגיבה עצמו בגרסתו של בואזיזה, לפיה היו ברשותו 3 קופות בלבד, כאשר רק אחת מהן מוקמה בביתו, וכי הסכום הכולל של הקופות עמד על סך של 3,576.14 ₪. נתתי דעתי בהקשר זה גם לעדותו של תורג'מן, לפיה היתה ברשותו קופה אחת שרוקנה ע"י אסרף, כמו גם עדותו של כחלון, שחזר בו בחקירתו הנגדית מהאמור בתצהירו, כאילו קיבל קופה מאסרף. כאמור, בחקירתו הנגדית הכחיש כחלון טענה זו. כן נתתי דעתי לגרסתו של מכלוף, לפיה נרכשו בסה"כ 50 קופות צדקה, ולא 80 כנטען ע"י התובעים. לבסוף, נתתי דעתי לאמירותיו של התובע עצמו בחקירתו הנגדית כי אין לו כל ראייה שאסרף התעשר שלא כדין מקופות הצדקה והוא רק **מעריך** שכך הם פני הדברים. דברים אלו מתחברים לכך שחרף האשמותיו של התובע הוא עצמו הודה כי **אסרף שיפץ את בית הכנסת בהתנדבות**. אני רואה בחומרה הפרחת טענות כה חמורות, שאין להן כל בסיס,

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

במיוחד כאשר אלו משלימות את הקו שבו נקט התובע מלכתחילה כאשר איים על אסרף בתכתובת ביניהם כי לא יחשה ולא ישקוט עד שיראה אזיקים על ידיו של אסרף.

צר לי כי למרות הדברים הנ"ל וחרף הודאתו של התובע מנסים התובעים גם במהלך סיכומי התשובה מטעמם לנסות ולהטיל דופי בהתנהלותו של אסרף, שכבר הוכח ששיפץ את בית הכנסת בהתנדבות ועל חשבוננו. כל זאת, במיוחד כאשר ההלכה הפסוקה מורה אותנו כי ככל שצד טוען טענות מתחום המשפט הפלילי במסגרת הליך אזרחי, ובהן טענות זיוף מסמך, מרמה או גניבה, מוטל עליו נטל הראיה להוכיח טענה זו, בבחינת "היפוך נטל הראיה", ונטל זה מוגבר הוא. המשותף לטענות אלו הוא היותן נגועות במעשים המהווים עבירה פלילית, ומשכך, דרושות ראיות טובות יותר לשם ביסוסן (ע"א 78/04 המגן חברה לביטוח בע"מ נ' שלום גרשון הובלות בע"מ (פורסם בנבו, 5.10.06)).

לא מצאתי כי יש מקום במקרה שלפניי להפוך את נטל הבאת הראיות וממילא לא אוכל לקבל את טענת ב"כ התובעים בסיכומי התשובה מטעמם, בדבר העדר הצגת פנקסי הקבלות מטעם ההגנה. ויודגש: נוכח האמור לעיל, לא מצאתי כי על הנתבעים להוציא את הערמונים מן האש באופן שבו ידוגו התובעים את הראיות שלא השכילו להמציא בכוחות עצמם.

מכל מקום, ברי כי הטענות בדבר השימוש בכספי הקופות לא הוכחו ע"י התובעים, ודווקא התובע עצמו (שהבהיר כי הוא רק משער שאסרף נטל כספים שלא כדין) והעדים מטעמו חיזקו את גרסתו של אסרף בעניין זה. משכך, אין לי אלא לדחות את טענות התובעים גם בעניין זה.

סוף דבר ותוצאה

116. נוכח כל האמור מצאתי כי דינה של התביעה דחייה. זאת, לאחר שהגעתי למסקנה כי התובעים לא הוכיחו טענותיהם, וגם לו היו מוכיחים הרי שאין להם כל עילת תביעה. התובע השתלב בבית הכנסת רק בחודש יולי 2012, וזאת, כאשר המגרש הוקצה לעמותה בשנת 2008, התכניות האדריכליות הוכנו עובר להגיעו של התובע לבית הכנסת, ההחלטות בדבר התנעת הליך בניית בית הכנסת התקבלו בפר' העמותה משנים 4-2013, שהתובע לא היה מעורב בהם כלל; והנקודה החשובה ביותר: התובע ניסה להחתיים את הנתבעים ואת חברי העמותה על פרי' דיון שנוסח על ידו מתאריך ד' בחשוון תשע"ט, 4.11.18, אולם חברי העמותה מעולם לא הסכימו לאמור בפרוטוקול הנ"ל. כלומר: מעולם לא התגבשה הסכמת הצדדים להצעת התובעים. יתירה מכך: בסיכום הדיון שערך התובע עצמו הוא כותב כי יש לעגן את ההסכמות בחוזה, אולם, כידוע, חוזה כזה מעולם לא נערך וממילא לא נחתם ע"י

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

הצדדים. לא זו אף זו שהתובע לא תרם את הסכום שאליו התחייב בסך של 200,000 ₪, כאשר סכום זה מותנה היה בבניית השלד של בית הכנסת, שמעולם לא נבנה. זאת ועוד: אף טענותיו של התובע בדבר העדר שיתוף פעולה או טרפוד הפרויקט של בניית בית הכנסת אין להן על מה שתסמוכנה, בהינתן שלתובע ניתן ייפוי כח המייפה את כוחו לעשות את כל הפעולות הנדרשות לשם קידום הפרויקט מול כל הרשויות וייפוי כח זה מעולם לא ניטל ממנו. יתירה מכך: לתובע טענות כלפי אסרף בדבר נטילת כספים של העמותה שלא כדין. דא עקא שטענותיו של התובע בעניין לא הוכחו, ואדרבה: התובע עצמו מודה שמדובר בהשערות שלו. הא ותו לא. ויודגש: משעניינו לטענת מרמה, שחיתות, גניבה, התעשרות שלא כדין, מעילה בכספים וכיו"ב, הרי שנטל הראיה המוטל על הטוען טענה מעין זו גבוה ביותר, ולא מצאתי כי התובעים החלו להרים אותו, במיוחד נוכח דבריו של התובע שצוטטו לעיל, לפיהם הוא לא טען כי אסרף התעשר שלא כדין. משכך, צר לי כי טענות אלו הועלו מלכתחילה בכתבי הטענות, באשר לא ניתן להגיש תביעה על סמך השערות. זאת ועוד: גם לו היו לתובע טענות מוצדקות ביחס להתנהלות העמותה, שומה היה עליהם להעלותן לפני רשם העמותות ולא במסגרת ההליך דנא. בהקשר זה רשמתי לפניי כי בתחילת הדרך הוגשה תביעה כנגד אורגני העמותה ולא כלפי העמותה עצמה, עניין אשר תוקן במסגרת כתב תביעה מתוקן, אולם גם הטענות כלפי העמותה מעולם לא הוכחו וברי כי אין מותב זה הפורום הנאות להעלות טענות אלו בפניו.

117. לא מן הנמנע מלהוסיף ולציין את שנאמר על ידי לעיל, התובע השקיע מזמנו ומאוונו לשם קידום הפרויקט (ודומה כי אין כל חולק על כך וכי הדברים הושמעו ע"י רובם של העדים). כמו כן, **התגבשה איזושהי הבנה בין הצדדים, במועד לא ידוע ושמעולם לא עוגנה בהסכם מחייב (לא בכתב ולא בעל פה), לקריאת בית הכנסת על שם המנוח** (הגם שלא לשינוי שם העמותה), בכפוף להקמת מבנה לבית הכנסת. מאידך גיסא, לא מצאתי כי התובע תרם תרומה **כספית** משמעותית (או בכלל) לקרן בניין בית הכנסת. מכל מקום, לא די בפעולות אלו על מנת לקבל את התביעה. בית הכנסת לא נבנה בסופו של דבר והצדדים לא התקשרו בכל התקשרות חוזית. ודאי וודאי שמעולם לא התקבלה כל הסכמה בדבר שינוי שם העמותה ויתר התנאים שאותם ניסה התובע להכתיב לחברי העמותה. כמו כן, אין באמור כדי להצדיק את הטענות משוללות היסוד והפוגעניות של התובעים כלפי חברי העמותה ובמיוחד כלפי אסרף, אשר תרם אף הוא מאונו ומהונו לשיפוץ בית הכנסת, כמו גם כנגד חברי עמותה וחברי ועד בית הכנסת שאינם חברי העמותה ששם שורבב על לא עוול בכפם לתביעה דנא.

118. בנסיבות העניין, ונוכח ניהול הליך מורכב, ארוך ומייגע ולא מוצדק, הכולל תצהירים רבים, נתבעים רבים, 18 עדים, 5 דיונים, תיקון כתב תביעה (שהתובעים שילמו הוצאות משפט

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 6853-07-20 מואטי ואח' נ' אסרף ואח'

תיק חיצוני:

בגין הגשתו, סירוב לכל הסדר, השמצת הנתבעים, ובמיוחד השמצתו של אסרף, בטענות חריפות במיוחד, שמעולם לא הוכחו ושהתובע הודה כי נובעות מסברות שלו ולא מידיעה ברורה, וכן שרוב נתבעים שאינם רלוונטיים, הרי שאין מנוס מלחייב את הנתבעים בהוצאות משפט ריאליות. ואכן, כשלעצמי שקלתי הטלת הוצאות משפט ריאליות על התובעים, אולם בהתחשב בנסיבות הטרגיות והמיוחדות של המקרה דנן ולפנים משורת הדין, אני מורה לתובעים לשאת בשכר טרחת עו"ד של ב"כ הנתבעים בסך של 25,000 ₪ בלבד, וכן בהוצאות שנגרמו לנתבעים עצמם בסך של 1,000 ₪ עבור כל אחד מששת הנתבעים הפרטיים, הנתבעים 2-7, ובסה"כ סך של 6,000 ₪, וכן בהוצאות שנגרמו לנתבע 1, אסרף, בסך של 2,500 ש"ח. סכומים אלו ישולמו לנתבעים באמצעות ב"כ ע"י התובעים בתוך 30 ימים מהיום, שאם לא כן יישאו ריבית והפרשי הצמדה.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מכרז בלוד בתוך 60 ימים מהיום.

המזכירות תדוור את פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ז' תמוז תשפ"ג, 26 יוני 2023, בהעדר הצדדים.

ישראל פת, שופט